

Universitätsbibliothek Wuppertal

Cassii Dionis Cocceiani Rerum Romanarum

Cassius

Lipsiae, 1849

43

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-4997](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-4997)

χειμῶνος περαιωθεῖς. ἐκβάντι δὲ αὐτῷ τῆς νεῶς συντυχία τοιάδε ἐγένετο, ὅφ' ἧς εἰ καὶ τι φοβερόν ὑπὸ τοῦ δαμονίου σφίσιν ἐση-
 3 μαίνεται, ἀλλὰ καὶ αὐτό γε ἐκεῖνο ἐς ἀγαθὸν ἔτρεψεν· ἐπειδὴ γὰρ
 ἅμα τῷ τῆς γῆς ἐπιβῆναι προσέπταισε, καὶ αὐτὸν πεσόντα ἐπὶ
 στόμα οἱ στρατιῶται ἰδόντες ἠθύμηνσαν καὶ δυσανασχετήσαντες
 ἐθορύβησαν, οὐ διηγορήθη, ἀλλ' ἐκτείνας τὴν χεῖρα τὴν τε γῆν,
 ὥς καὶ ἐκὼν δὴ πεσών, περιέλαβε καὶ κατεφίλησε, καὶ ἀναβοήσας
 4 εἶπεν “ἔχω σε, Ἀφρικῇ.” ἐκ δὲ τούτου προσέβαλε μὲν τῷ Ἀδρυ-
 μήτῳ, ἀποκρουσθεῖς δὲ καὶ προσέτι καὶ ἐκ τοῦ στρατοπέδου βιαίως
 ἐκβληθεὶς μετέστη πρὸς πόλιν ἑτέραν Ῥούσπινα, καὶ δεχθεὶς ὑπ'
 αὐτῶν χειμᾶδιόν τε ἐν αὐτῇ κατεσκευάσατο, καὶ ἐκεῖθεν ὁρμώμε-
 νος ἐπολέμει.

ΜΓ τότε μὲν ταῦτ' ἐπραξεν, τῷ δὲ ἐχομένῳ ἔτει καὶ ἐδικτατόρευσεν
 708 ἅμα καὶ ὑπάτευσσε, τρίτον ἐκάτερον, τοῦ Λεπίδου οἱ ἀμφοτέροις
 συνάροξαντος. ἐπειδὴ γὰρ δικτάτωρ ὑπ' αὐτοῦ τὸ πρῶτον ἐλέχθη,
 παρὰ τοῦ ἡγεμονίου τε αὐτὸν μετὰ τὴν στρατηγίαν ἐς τὴν Ἰβηρίαν τὴν
 2 πλησιαιτέραν ἔστειλε, καὶ ἐπαρελθόντα ἐπινικίους, μήτε τινὰς νική-
 σαντα μήτ' ἀρχὴν μαχεσάμενόν τισιν, ἐτίμησε, πρόφασιν ὅτι τοῖς
 ὑπὸ τε τοῦ Λογγίνου καὶ ὑπὸ τοῦ Μαρκελλίου πραχθεῖσι παρὰ
 3 νετο. οὐκ οὐκ οὐδὲ ἐπεμψέ τι ἐπ' ἀληθείας, πλὴν τῶν χρημάτων
 ἃ τοὺς συμμάχους ἐσεσπλήκει. τοῦτοις τε οὖν αὐτὸν ἡγήλε, καὶ
 μετὰ τοῦτο καὶ συνάροχοντα ἐκατέρωθι προσεῖλετο.
 2 καὶ αὐτῶν ἀρχόντων ἦδη οἱ τε ἐν τῇ Ῥώμῃ ἐταράχθησαν ὑπὸ
 σημείων· λύκος τε γὰρ ἐν αὐτῇ ὤφθη, καὶ χοῖρος ἐλέφαντι πλὴν
 τῶν ποδῶν ὅμοιος ἐγεννήθη· καὶ τῇ Ἀφρικῇ ὃ τε Πετροῦς καὶ ὁ
 Λαβῆνος τηρήσαντες τὸν Καίσαρα πρὸς κόμης ἐπὶ σῖτον ἐξέλη-
 2 λυθότα, τὴν τε ἵππον αὐτοῦ μηδέπω καλῶς ἐκ τῆς θαλάσσης ἐρ-
 ρωμένην ἐς τοὺς πεζοὺς τοῖς Νομάσι κατήρξαν, καὶ συνταραχθεί-
 σης πρὸς τοῦτο τῆς ἀσπίδος πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἐν χερσὶν ἀπέκτει-
 ναν, πάντας δ' ἂν καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνείληθéntας ἐπὶ μετέωρόν τι
 3 ἐξέκοψαν, εἰ μὴ ἰσχυρῶς ἐτροώθησαν. ἐπὶ πλείον δ' οὖν καὶ ὥς,
 τούτου συμβεβηκότος, τὸν Καίσαρα κατέληξαν. λογιζόμενος μὲν
 γὰρ ὥς ὑπ' ὀλίγων ἔπταισε, προσδεχόμενος δὲ καὶ τὸν Σικελίωνα
 τὸν τε Ἰόβαν πάσαις, ὥσπερ ἡγγέλλοντο, ταῖς δυνάμεσιν εὐθὺς
 4 ἀφίξασθαι, διηπόρει καὶ οὐκ εἶχεν ὃ τι πράξει· τὸν τε γὰρ πόλεμον
 μηδέπω καλῶς διενεγκεῖν δυνάμενος, καὶ τὴν ἐν ταῦτ' μονὴν χαλε-
 πὴν, καὶ οἱ πολέμοι σφῶν ἀπέχωνται, διὰ τὴν τῆς τροφῆς ἀπο-
 ρίαν, τὴν τε ἀνάστασιν ἀδύνατον τῶν πολεμίων καὶ ἐκ τῆς ἡπείρου
 καὶ ἐκ τῆς θαλάσσης ἐπικειμένων οἱ ὁρῶν οὖσαν, ἠθύμει.

1 2 5 ἡγήει

2 2 4 κατήρξαν vel κατήσαν

ἐνταῦθ' οὖν αὐτῷ ὄντι Πούπλιός τις Σίτιος, εἶγε ἐκείνον ἄλλὰ 3
 μὴ τὸ δαιμόνιον δεῖ λέγειν, τὴν τε σωτηρίαν ἅμα καὶ τὴν ἐπικρά-
 τησιν ἔδωκεν. οὗτος γὰρ ἐξέπεσε μὲν ἐκ τῆς Ἰταλίας, παραλαβὼν
 δὲ συμφυγάδας τινὰς καὶ περαιωθεὶς ἐς Μαυριτανίαν χεῖρά τε
 ἤθροισε, καὶ παρὰ τῷ Βόκχῳ στρατηγήσας ἐπεχείρησε τῷ Καίσαρι, 2
 μήτε τινὰ εὐεργεσίαν αὐτοῦ προσέχων μήτ' ἄλλως ἐν γνώσει οἱ ὢν,
 τοῦ τε πολέμου συνάρασθαι καὶ τὰ παρόντα συγκατεργάσασθαι.
 καὶ τούτου αὐτῷ μὲν ἐκείνῳ οὐκ ἐπήμυνεν· πόρρω τε γὰρ αὐτὸν 3
 ἤκουεν ὄντα, καὶ βραχὺ τι ὑφ' ἑαυτοῦ (οὐ γὰρ πῶ μεγάλην ἰσχὺν
 εἶχεν) ὠφελήσεσθαι ἐνόμιζεν· τὸν δὲ δὴ Ἰόβαν ἐκστρατεύσαντα τη-
 ρήσας ἐς τε τὴν Νομιδίαν ἐνέβαλε, καὶ ταύτην τε καὶ τὴν Γαι- 4
 τουλίαν μέρος τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ οὖσαν ἐλυμήνατο, ὥστε τὸν βασι-
 λέα τῶν τε ἐν χερσὶν ἀφέσθαι καὶ ἐκ μέσης τῆς ὁδοῦ μετὰ τοῦ
 πλείονος στρατοῦ ἀναστρέψαι· ἔστι γὰρ ὁ τι καὶ τῷ Σκιπίωνι ἀπ' 5
 αὐτοῦ συνέπεμψεν. ἐξ οὗπερ καὶ τὰ μάλιστα διεφάνη ὅτι εἰ καὶ 6
 ἐκείνος ἐληλύθει, οὐκ ἂν ποτε αὐτοῖς ὁ Καῖσαρ ἀντέσχεν. οὐκ οὖν
 οὐδὲ μόνῳ τῷ Σκιπίωνι συμβαλεῖν εὐθὺς ἐτόλμησεν· τά τε γὰρ ἄλλα
 καὶ τοὺς ἐλέφαντας, τὸ μὲν τι καὶ ἐπὶ τῇ μάχῃ, τὸ δὲ δὴ πλεον 4
 ὅτι τὸ ἱππικὸν αὐτοῦ ἐτάρασσον, δεινῶς ἐδεδίδε. ἐν φυλακῇ οὖν 4
 τὸ στρατόπεδον ἐς ὅσον ἐδύνατο ποιῶν ὁ Καῖσαρ στρατιώτας τε
 ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ ἐλέφαντας μετεπέμπετο, οὐχ ὥς καὶ ἀξιόμαχόν
 τι δι' αὐτῶν δράσων (οὐδὲ γὰρ πολλοὶ ἦσαν), ἀλλ' ἵνα οἱ ἵπποι
 πρὸς τε τὴν ὄψιν καὶ πρὸς τὴν φωνὴν αὐτῶν ἐκμελετήσωσιν οὐδὲν 2
 ἔτι τοὺς τῶν πολεμίων φοβεῖσθαι. καὶν τούτῳ οἱ τε Γαιτοῦλοι πον 2
 προσεχώρησαν αὐτῷ καὶ ἕτεροὶ τινες τῶν πλησιοχώρων, τὰ μὲν δι'
 ἐκείνους, ἐπειδὴ σφας μεγάλως τιμηθέντας ἤκουσαν, τὰ δὲ καὶ τῇ
 τοῦ Μαρίου μνήμῃ, ὅτι προσήκων αὐτοῦ ἦν. ὥς δὲ ταῦτά τε ἐγέ- 3
 νετο, καὶ οἱ ἐκ τῆς Ἰταλίας βραδέως μὲν καὶ ἐπικινδύνως ὑπὸ τε
 τοῦ χειμῶνος καὶ ὑπὸ τῶν πολεμίων περαιωθέντες, ὁμως δ' οὖν
 ἦλθον ποτέ, οὐκέθ' ἠσύχασεν, ἀλλὰ καὶ τούναντίον ἠπείχθη πρὸς
 τὴν μάχην, ὅπως πρὶν τὸν Ἰόβαν ἐπελθεῖν φθάσῃ τὸν Σκιπίωνα
 προκατεργασάμενος. καὶ προχωρήσας ἐπ' αὐτὸν πρὸς πύλιν Οὐ- 4
 ζίττα ἐπὶ λόφου τινός, ὑπὲρ τε ἐκείνης καὶ ὑπὲρ τοῦ στρατοπέδου
 ἅμα αὐτῶν ὄντος, ἰδρύθη, προεκκρούσας τοὺς κατέχοντας αὐτόν,
 καὶ μετὰ τοῦτο προσπεσόντα οἱ τὸν Σκιπίωνα ἀπὸ τε τοῦ μετεώρου
 ἀπεδίωξε καὶ τοῖς ἵππευσιν ἐπικαταδραμὼν ἐκάκωσεν. τοῦτό τε οὖν 5
 τὸ χωρίον κατέσχε καὶ ἐνετειχίστατο, καὶ ἕτερον ἐπὶ θάτερα τῆς πό-
 λεως, τὸν Αὐβιήρον ἀπ' αὐτοῦ κρατήσας, ἔλαβεν· καὶ τούτου καὶ

3 2 ἤθροισε] ἤτησε*

4 1 γε καὶ*

5 3 συμβάλλειν*

πασαν αὐτὴν ἀπειλείσεν. ὁ γὰρ Σκιπίων δέσας μὴ προαναλωθῆναι,
 6 ἐς μάχην μὲν οὐκέτι αὐτῷ ἦν, τὸν δὲ Ἰόβαν μετεπέμπετο, καὶ
 αὐτῷ, ἐπειδὴ μὴ ὑπήκουέν οἱ, πάντα τὰ ἐν τῇ Ἀφρικῇ τοῖς Ῥω-
 μαίοις ὄντα χαρίσασθαι ὑπέσχετο. καὶ ὁ μὲν ἐκ τούτου τῷ μὲν
 Σκιπίῳ ἄλλους ἀντέταξεν, αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸν Καῖσαρα αὐθις ὤρ-
 μησεν.

5 ἐν ᾧ δὲ ταῦτ' ἐγίνετο, ὁ Καῖσαρ ἐπείρασε μὲν πάντα τρόπον
 ἐς χεῖρας τὸν Σκιπίωνα ὑπαγαγέσθαι, μὴ δυνήθεις δὲ λόγους τε
 φίλους ἐς τοὺς στρατιώτας αὐτοῦ καθῆκε καὶ βιβλία βραχέα διέφ-
 2 ρησεν, ὑπισχνόμενος δι' αὐτῶν τῷ μὲν ἐπιχωρίῳ τὰ τε οἰκεία ἀκέ-
 ραια τηρήσιν καὶ αὐτοὺς ἐλευθέρους ἀφήσιν, τῷ δὲ Ῥωμαίῳ τὴν
 τε ἄδειαν καὶ τὰ γέρα καὶ τὰλλα ἃ καὶ τοῖς συνοῦσιν οἱ ὄφειλε
 3 δώσειν· καὶ συγχροῦς γε ἐκ τούτου προσεποιήσατο. Σκιπίων δὲ ἐπε-
 χείρησε μὲν καὶ αὐτὸς καὶ βιβλία καὶ λόγους ἐς τοὺς ἐναντίους
 ἐσβαλεῖν ὥς καὶ σφετεριούμενός τις, οὐ μέντοι καὶ μεταστῆσαι
 αὐτοὺς ἠδυνήθη, οὐχ ὅτι οὐκ ἂν καὶ τὰ ἐκείνου τινὲς ἀνείλοντο,
 4 εἴπερ τι τῶν ὁμοίων ἐπηγγέλλετο, ἀλλ' ὅτι ἄθλον μὲν σφίσιν οὐδὲν
 ὑπισχνεῖτο, τὸν δὲ δὴ δῆμον τὸν τῶν Ῥωμαίων τὴν τε γερονσίαν
 ἄλλως ἐλευθερῶσαι αὐτοὺς παρεκάλει. καὶ οὕτως, ἐν ᾧ δὴ τὰ ἐδ-
 προπέστερα τῷ λόγῳ μᾶλλον ἢ τὰ χρησιμώτερα τοῖς παροῦσιν
 ἤρεϊτο, οὐδένα αὐτῶν ᾧκειώσατο.

6 μέχρι μὲν οὖν μόνος ὁ Σκιπίων ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἦν, ταῦθ'
 οὕτως ἐγίνετο, ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ Ἰόβας ἐπῆλθεν, ἡλλοιώθη. ἐκείνοι
 μὲν γὰρ καὶ προεκαλοῦντο τοὺς ἐναντίους ἐς μάχην, καὶ μὴ βου-
 2 λόμενους συμβαλεῖν ἐλύπον, τῷ τε ἱππικῷ τοὺς ἀποσκεδαννμέ-
 νους σφῶν ἰσχυρῶς ἐβλαπτον· ὁ δὲ δὴ Καῖσαρ οὔτε ἐς χεῖρας αὐ-
 τοῖς ἐκὼν ἦν, καὶ τὴν περιτείχισιν ἐπέσχε, καὶ τὴν τροφὴν ἀγαπη-
 3 τῶς ἤρπαζε, καὶ δυνάμεις ἄλλας οἴκοθεν προσμετεπέμπετο. καὶ
 ὁπρὲ μὲν καὶ χαλεπῶς ἐλθούσας αὐτάς (οὔτε γὰρ ἀθρόαι ἦσαν ἀλλὰ
 καὶ κατὰ βραχὺ συνέλεγοντο, καὶ πλοίων ὥσθ' ἅμα περαιωθῆναι
 ἠπόρουν) ἐλθούσας δ' οὖν ποτὲ προσλαβὼν ἀνεθάρσησεν αὐθις,
 4 καὶ ἐπεξαγαγὼν παρετάξατο πρὸ τῆς ταφρείας. ἰδόντες δὲ τοῦτο
 οἱ ἐναντιοὶ ἀντιπαρετάξαντο μὲν, οὐ μὴν καὶ συνέβαλον σφίσιν. καὶ
 τοῦτο ἐπὶ πλείους ἡμέρας ἐγένετο· πλὴν γὰρ ὅτι τοῖς ἱππεῦσιν ἐπὶ
 βραχὺ συμμιγνύντες ἀνεχώρουν, οὐδὲν οὐδέτεροι μέγα παρέβαλον.

7 ὁ οὖν Καῖσαρ ἐννοήσας ὅτι οὐκ ἂν δύναιτο ἄκοντας αὐτοὺς
 ὑπὸ τῶν χωρίων ἐς χεῖρας ἐλθεῖν ἀναγκάσαι, πρὸς Θάψον ὤρμη-
 σεν, ἵν' ἢ προσβοηθησάντων αὐτῶν τῇ πόλει συμβάλῃ σφίσιν, ἢ
 2 περιδόντων ἐκείνην γε ἔλῃ. ἢ δὲ δὴ Θάψος κεῖται μὲν ἐν χερρο-
 νήσῳ τρόπον τινά, ἔνθεν μὲν τῆς θαλάσσης ἔνθεν δὲ λίμνης παρη-

κούσης, στενὸν δὲ δὴ τὸν ἰσθμὸν καὶ ἐλώδη διὰ μέσον οὕτως ἔχει
 ὥστε διχῇ μὲν δι' ἐλαχίστου δὲ ἐφ' ἐκάτερα τοῦ ἔλους παρ' αὐτὴν
 τὴν ῥαχίαν ἀμφοτέρωθεν παριέναι. πρὸς ταύτην οὖν τὴν πόλιν ὃ ³
 Καῖσαρ εἰσω τῶν στενῶν χωρήσας ἐτάφρευε καὶ ἑσταύρου. καὶ
 ἐκεῖνοι μὲν οὐδὲν πρᾶγμα αὐτῷ παρείχον (οὐ γὰρ ἦσαν ἀξιόμαχοι),
 ὃ δὲ δὴ Σκιπίων καὶ ὁ Ἰόβας ἐπεχείρησαν τὸ στόμα τοῦ ἰσθμοῦ,
 καθ' ὃ πρὸς τὴν ἡπειρὸν τελευτᾷ, σταυρώμασι καὶ ταφρεύμασι
 διχῇ διαλαβόντες ἀνταποτειχίσαι. ἐν ἔργῳ δὲ αὐτῶν ὄντων καὶ ⁸
 πολὺ καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἀνυόντων (ὅπως γὰρ τοι θαῖσσαν δια-
 τειχίσωσι, τοὺς τε ἐλέφαντας καθ' ὃ μηδέπω διετετάφρευτο ἀλλ'
 ἐδέφοδόν τι τοῖς πολέμοις ἦν προσέταξαν, καὶ τὰ λοιπὰ πάντες
 ἐργάζοντο) ἐπέθετο ὁ Καῖσαρ αἰφνίδιον τοῖς ἐτέροις τοῖς περὶ τὸν ²
 Σκιπίωνα, καὶ τοὺς ἐλέφαντας πόρρωθεν σφενδόναις καὶ τοξεύμα-
 σιν ἐκταράξας ἐφέσπετό τε αὐτοῖς ἀναχωρήσασιν, καὶ παρὰ δόξαν
 τοῖς ἐργαζομένοις προσμίξας καὶ ἐκείνους ἐτρέφατο, καὶ σφισι φν-
 γούσιν ἐς τὸ ἔρμα συνεσπεσὼν αὐτοβοεῖ αὐτὸ εἶλεν. ἰδὼν δὲ ³
 ταῦτα ὁ Ἰόβας οὕτως ἐξεπλάγη καὶ ἔδωκεν ὥς μήτε ἐς χεῖρας τινι
 ὑπομείναι ἐλθεῖν μήτε τὸ στρατόπεδον διὰ φυλακῆς ποιήσασθαι.
 ἐκεῖνος μὲν οὖν φρυγὼν καὶ οἰκαδὲ ἐπειχθεῖς, ἐπειτ' ἐπειδὴ μηδεῖς ⁴
 αὐτόν, ἄλλως τε καὶ τοῦ Σιττίου τοὺς ἀντικαταστάντας οἱ προνε-
 ρικηκότος, ἐδέξατο, ἀπέρνω τε τὴν σωτηρίαν, καὶ τῷ Πιερρίῳ μηδε-
 μίαν μηδ' αὐτῷ ἐλπίδα ἀδείας ἔχοντι ἐμονομάχησε καὶ συναπέθανεν.
 Καῖσαρ δὲ τό τε σταύρωμα εὐθὺς μετὰ τὴν φρυγὴν αὐτοῦ ἔλαβε, ⁹
 καὶ φόνον πλείστον τῶν προστυχόντων ἀπάντων σφίσιν ἐποίησεν·
 οὐδὲ γὰρ τῶν μεταστάντων ἐφείσατο. καὶ τούτου τὰς τε ἄλλας
 πόλεις μηδενὸς ἀνθισταμένον παρεστήσατο, καὶ τοὺς Νομάδας λα- ²
 βὼν ἐς τε τὸ ἐπήκοον ἐπήγαγε καὶ τῷ Σαλονοτίῳ λόγῳ μὲν ἄρχειν
 ἔργῳ δὲ ἄγειν τε καὶ φέρειν ἐπέτρεψεν. ἀμέλει καὶ ἐδωροδόκησε
 πολλὰ καὶ ἤρπασεν, ὥστε καὶ κατηγορηθῆναι καὶ αἰσχύνῃν αἰσχίστην
 ὀφληῖν, ὅτι τοιαῦτα συγγράμματα συγγράφας καὶ πολλὰ καὶ πι- ³
 κρὰ περὶ τῶν ἐκκαρπομένων τινὰς εἰπὼν οὐκ ἐμιμήσατο τῷ ἔργῳ
 τοὺς λόγους. ὅθεν εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἀφείθη ἐπὶ τοῦ Καίσαρος,
 ἀλλ' αὐτός γε ἑαυτὸν καὶ πάντῃ συγγραφῇ ἐστηλοκόπησεν.

τοῦτό τε οὖν οὕτως ἐγένετο, καὶ τὰ ἔθνη τὰ ἐν τῇ Αἰβύῃ ⁴
 ταῦτα τὸ μὲν περὶ τὴν Καρχηδόνα, ὃ δὴ καὶ Ἀφρικὴν καλοῦμεν,
 παλαιόν, ὅτι ἐκ πολλοῦ κατεργαστο, τὸ δὲ δὴ τῶν Νομάδων νέον,
 ὅτι νεωστὶ ἐλλήπτο, ἐπωνομάσθη. Σκιπίων δὲ ἐκ μὲν τῆς μάχης ⁵
 ἔφυγε, καὶ πλοίου ἐπιτυχὼν ἐς τὴν Ἰβηρίαν πρὸς τε τὸν Πομπήιον

ἀπῆρεν, ἐκπεσὼν δὲ ἐς τὴν Μανριτανίαν καὶ τὸν Σίτιον φοβηθεὶς
 10 ἑαυτὸν διεχρήσατο. ὃς τε Κάτων τὸ μὲν πρῶτον συγκαταφύγοντων
 πρὸς αὐτὸν πολλῶν παρεσκευάζετο τῶν τε πραγμάτων ἀντιλαβέ-
 σθαι καὶ τὸν Καίσαρα τρόπον τινὰ ἀμύνασθαι· ὥς δὲ οἱ τε Οὐ-
 2 τικήσιοι, ἅτε μὴδὲ ἐν τῷ πρὶν ἐχθροδῶς τῷ Καίσαρι ἔχοντες καὶ
 τότε νενικηκότα αὐτὸν ὁρῶντες, οὐκ ἐπέιδοντο αὐτῷ, καὶ οἱ ἐκ τῆς
 γερονσίας τῶν τε ἱππέων παρόντες ἐφοβήθησαν μὴ συλληφθῶσιν
 ἐπὶ αὐτῶν καὶ δρασμὸν ἐβουλεύσαντο, αὐτὸς μὲν οὐτ' ἀντιπολεμῆ-
 σαι (οὐδὲ γὰρ οἷός τε ἦν) οὐτ' αὖ προσχωρῆσαι τῷ Καίσαρι ἔγνω,
 3 οὐκ ὅτι τι ἐδεδίει (καὶ γὰρ εὖ ἠπίστατο καὶ πάνν ἄν σπονδάσαντα
 αὐτὸν ἑαυτοῦ, τῆς ἐπὶ φιλανθρωπία δόξης ἕνεκα, φείσασθαι), ἀλλ'
 ὅτι τῆς τε ἐλευθερίας ἰσχυρῶς ἦρα, καὶ ἠτιῦσθαι οὐδενὸς ἐς οὐ-
 δὲν ἐβούλετο, τοῦ τε θανάτου πολὺ τὸν παρὰ τοῦ Καίσαρος ἔλεον
 4 χαλεπώτερον ἡγείτο εἶναι. συγκαλέσας δὲ τοὺς παρόντας τῶν πο-
 λιτῶν, καὶ διερωτήσας ὅπῃ ἔκαστος αὐτῶν ὥριμται, ἐκείνους μὲν
 μετ' ἐφοδίων ἐξέπεμψε, τῷ δὲ νίει πρὸς τὸν Καίσαρα ἐλθεῖν ἐκέ-
 λευσεν. πυθόμενον τε τοῦ νεανίσκου "διὰ τί οὖν οὐχὶ καὶ σὺ τοῦτο
 5 ποιεῖς;" ἀπεκρίνατο αὐτῷ ὅτι ἐγὼ μὲν ἐν τε ἐλευθερίᾳ καὶ ἐν παρ-
 ρησίᾳ τραφεὶς οὐ δύναμαι τὴν δουλείαν ἐκ μεταβολῆς ἐπὶ γήρως
 μαθεῖν· σοὶ δ' ἐν τοιαύτῃ καταστάσει καὶ γεννηθέντι καὶ τραφέντι
 11 τὸν δαίμονα τὸν λαχόντα σε θεραπεύειν προσήκει. ταῦτ' οὖν πρά-
 ξας, καὶ τοῖς Οὐτικησίοις τὴν τε διοίκησιν ἀπολογισάμενος καὶ τὰ
 λοιπὰ χρήματα τὰ τε ἄλλα ὅσα αὐτῶν εἶχεν ἀποδούς, προαπαλλα-
 2 γῆναι πρὸ τῆς τοῦ Καίσαρος ἀφίξεως ἠθέλησεν. καὶ μετ' ἡμέραν
 μὲν οὐκ ἐπεχείρησε τοῦτο ποιῆσαι· ὃς τε γὰρ νίδς καὶ οἱ ἄλλοι οἱ
 περὶ αὐτὸν ὄντες φυλακὴν αὐτοῦ εἶχον· ἐπεὶ δὲ ἑσπέρα ἐγένετο, ξι-
 φιδίων τέ τι κρύφα ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον ὑπέθηκε, καὶ τὸ τοῦ
 Πλάτωνος βιβλίον τὸ περὶ τῆς ψυχῆς αὐτῷ γεγραμμένον ἤτησεν,
 3 εἰτ' οὖν πόρρω τῆς ὑποψίας τοῦ τι τοιοῦτο βουλευσασθαι τοὺς πα-
 ρόντας ἀπαγαγεῖν σπονδάσας, ὅπως ὥς ἡκιστα παρατηρηθῇ, εἴτε
 καὶ παραμυθίων τι πρὸς τὸν θάνατον ἐκ τῆς ἀναγνώσεως αὐτοῦ
 λαβεῖν ἐπιθυμήσας, ὥς δὲ ἐκείνῳ τε ἀνελέξατο καὶ ἡ νύξ ἐμέσον,
 4 τό τε ἐργερίδιον ἐφείλκυσε, καὶ ἑαυτὸν ἐπὶ τὴν γαστέρα παίσας
 εὐθὺς ἄν ἐτελεύτησεν ἕξαιμος γενόμενος, εἰ μὴ καταπεσὼν ἐκ τοῦ
 σχιμποδίου ψόφον τε ἐποίησε καὶ τοὺς προκοιτοῦντας ἐξήγειρεν.
 καὶ οὕτως ὃς τε νίδς καὶ ἄλλοι τινὲς ἐσπεσόντες τὰ τε ἔντερα αὐ-
 τοῦ ἐς τὴν γαστέρα αὐθις κατέταξαν καὶ θεραπείαν αὐτῷ προσ-
 5 ἤγαγον. καὶ οἱ μὲν τό τε ξιφίδιον ἦραν καὶ τὰς θύρας ἀπέκλεισαν,

IO 1 3 ἀμύνασθαι*
 3 4 ἐμεσουτο*

2 5 οὐδέ] οὔτε*

11 1 2 ἀπολογησά-

ὅπως ἔπνον λάχῃ (οὐ γὰρ δὴ καὶ ἄλλως πως ἀποθανεῖν αὐτὸν προσεδόκησαν)· ἐκεῖνος δὲ ἔς τε τὸ τραῦμα τὰς χεῖρας ἐνέβαλε καὶ τὰς ῥαγὰς αὐτοῦ διαρρήξας ἀπέψυξεν.

ὁ μὲν οὖν Κάτων καὶ δημοτικώτατος καὶ ἰσχυρογνώμονέστατος 6 πάντων τῶν κατ' αὐτὸν ἀνδράπων γενόμενος μεγάλην δόξαν καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ θανάτου ἔλαβεν, ὥστε καὶ ἐπωνυμίαν Οὐτικῆσιος, ὅτι τε ἐν τῇ Οὐτικῇ οὕτως ἐτελεύτησε καὶ ὅτι δημοσίᾳ ἐπ' αὐτῶν ἐτάφη, κτήσασθαι· ὁ δὲ δὴ Καῖσαρ ἐκεῖνον μὲν ὀργίζεσθαι ἔφη ὅτι 12 οἱ τῆς ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ αὐτοῦ ἐγκλείας ἐφθόνησε, τὸν δὲ νῖδον καὶ τῶν ἄλλων τοὺς πλείους ἀφῆκεν, ὥσπερ εἰθιστο· οἱ μὲν γὰρ εὐθὺς οἱ δὲ καὶ ὕστερον, ὅπως ἀμβλυτέρῳ αὐτῷ ὑπὸ τοῦ χρόνου γενομένων προσέλθωσιν, ἐθέλονται προσεχώρησαν. καὶ οἱ μὲν ἐσώθη- 2 σαν, Ἀφράνιος δὲ καὶ Φαῦστος ἐκόντες μὲν οὐκ ἦλθον πρὸς αὐτόν (καὶ γὰρ εὐ ᾔδεσαν ἀπολούμενοι), φυγόντες δὲ ἐς Μαυριτανίαν συνέληφθησαν ὑπὸ τοῦ Σιττίου. καὶ ἐκείνους μὲν ἀκρίτους ὁ Καῖσαρ ὥς καὶ ἀχμυλώτους ἀπέσφαξεν· τὸν δὲ δὴ Καῖσαρα τὸν Λού- 3 κιον, καίπερ ἐν γένει οἱ ὄντα καὶ ἐθελούσιον ἱκετεύσαντα, ὅμως ἐπειδὴ διὰ παντὸς αὐτῷ προσεπεπολεμήκει, τὸ μὲν πρῶτον ἀποδ- κῆσαι ἐκέλευσεν ὥστε ἐν δίκῃ τινὶ κατεψηφίσθαι αὐτοῦ δόξαι, ἔπειτα δὲ ὀκνήσας αὐτὸν τῇ ἑαυτοῦ φωνῇ θανατῶσαι τότε μὲν ἀνεβάλετο, ὕστερον δὲ καὶ κρῖνα ἀπέκτεινεν. καὶ γὰρ τῶν συνόντων οἱ τοὺς 13 οὐκ ἐπιτηδείους τοὺς μὲν πρὸς τῶν ἐνυκτίων οὐκ ἀκονσίως ἀπεβάλλετο, τοὺς δὲ καὶ δι' αὐτῶν τῶν σφετέρων ἐξ ἐπιβουλῆς ἐν αὐ- ταῖς ταῖς μάχαις ἀπόλλυσθαι ἐποίει. οὐ γὰρ τοι καὶ φανερῶς 2 πᾶσι τοῖς λυπήσασί τι αὐτόν, ὥσπερ εἶπον, ἐπεξήκει, ἀλλ' ὅσους μηδενὶ ἀξιώσας ἐγκλήματι μετελθεῖν ἐδύνατο, ἐν τρόπῳ δὴ τινι ἀφανεῖ ὑπεξήρει, καίτοι τότε τὰ γράμματα, ὅσα ἐν τοῖς ἀπορρή- τοις τοῦ Σκιπίωνος κιβωτίοις εὐρέθη, πάντα καύσας πρὶν ἀναγνώ- ναι, καὶ τῶν ἀντιπολεμησάντων οἱ πολλοὺς μὲν δι' αὐτοὺς ἐκείνους 3 πολλοὺς δὲ καὶ διὰ τοὺς φίλους σώσας· τῶν τε γὰρ συναγωνιστῶν καὶ τῶν ἐταίρων ἐκάστῳ ἕνα ἔξαιτεῖσθαι, ὥσπερ εἴρηται, ἐπέτρεπεν. καὶ δὴ καὶ τὸν Κάτωνα ἔσωσεν ἄν· οὕτω γὰρ αὐτὸν ἐτεθανυμάκει 4 ὥστε τοῦ Κικέρωνος ἐγκώμιον μετὰ ταῦτα αὐτοῦ γράψαντος ἀγα- ρακτῆσαι μὲν μηδέν, καίπερ καὶ ἐκεῖνον οἱ προσπολεμήσαντος, βι- βλίον δὲ τι γράψαι ὁ καὶ Ἀντικάτωνα ἐκέλευσεν.

Καῖσαρ μὲν ταῦτά τε πράξας, καὶ τοὺς ἀφελικεστέρους τῶν 14 στρατιωτῶν παραχορήμα καὶ πρὶν ἐς τὴν Ἰταλίαν περαιωθῆναι, μὴ καὶ στασιάζωσιν αὐθις, ἀπαλλάξας, τὰ τε ἄλλα τὰ ἐν τῇ Ἀφρικῇ διὰ βραχέος, ὡς ἐνῆν μάλιστα, καταστήσας, μέχρι μὲν τῆς Σαρ- 2

61 δημοτ. καὶ ἰσχυρότατος καὶ ἰσχ.

13 11 δὴ] τοι*

ἀνετεθανυμάκει

- δοῦς παντὶ τῷ ναυτικῷ ἔπλευσεν, ἐντεῦθεν δὲ ἐκείνους μὲν ἐς τὴν Ἰβηρίαν καὶ ἐπὶ τὸν Πομπήιον μετὰ Γαῖον Διδίου ἔπεισεν, αὐτὸς δὲ ἐς τὴν Ῥώμην ἐκομίσθη, τὸ μὲν πλεῖστον ἐπὶ τῇ τῶν ἔργων λαμπρότητι, ἥδη δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς τῇ βουλῇ δόξασι μεγαλοφρο-
³ νούμενος. τεσσαράκοντά τε γὰρ ἡμέρας ἐπὶ τῇ νίκῃ αὐτοῦ θύειν ἔγνωσαν, καὶ τὰ ἐπινίκια τὰ προεφηγισμένα ἐπὶ τε λευκῶν ἵππων καὶ μετὰ ῥαβδούχων τῶν τε τότε αὐτῷ συνόντων καὶ ἐτέρων ὅσοις ἐν τῇ πρώτῃ δικτατορίᾳ ἐκέχρητο, ἄλλων τε αὖ ὅσους ἐν τῇ δυν-
⁴ αμείᾳ ἐσχέχει, πέμψαι οἱ ἔδωκαν. τῶν τε τρόπων τῶν ἐκάστου ἐπίστατήν (οὕτω γὰρ πῶς ὠνομάσθη ὥσπερ οὐκ ἀξίας αὐτοῦ τῆς τοῦ τιμητοῦ προσρήσεως οὔσης) ἐς τρία αὐτὸν ἔτη καὶ δικτάτορα ἐς
⁵ δέκα ἐφεξῆς εἵλοντο. καὶ προσέτι ἐπὶ τε ἀρχικοῦ δίσκου μετὰ τῶν αἰεὶ ὑπάτων ἐν τῷ συνεδρίῳ καθίζειν καὶ γνώμην αἰεὶ πρώτων ἀποφαίνεσθαι, ἐν τε ταῖς ἐμποδομίαις ἀπάσαις ἀποσημαίνειν, καὶ τὰς ἀρχὰς τὰ τε ἄλλα ὅσα τισὶν ὁ δῆμος πρῶτον ἐνεμεν ἀποδεικνύναι
⁶ ἐψηφίσαντο. ἄρμα τέ τι αὐτοῦ ἐν τῷ Καπιτωλίῳ ἀντιπρόσωπον τῷ Διὶ ἰδοῦσθαι, καὶ ἐπ' εἰκόνα αὐτὸν τῆς οἰκουμένης χαλκοῦν ἐπιβιβασθῆναι, γραφὴν ἔχοντα ὅτι ἡμίθεός ἐστι, τό τε ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ Καπιτώλιον ἀντὶ τοῦ Κατούλου, ὡς καὶ τὸν νεόν, ἐφ' οὗ τῇ ἐκποιήσῃ εὐθύνην ἐκείνον ἐπεχείρησεν, ἐκτελέσαντος, ἀντεγ-
⁷ γραφῆναι ἐκέλευσαν. ταῦτα δὲ μόνον κατέλεξα οὐχ ὅτι καὶ μόνον ἐψηφίσθη (παμπληθῇ τε γὰρ ἐσεφέρετο καὶ δῆλον ὅτι καὶ ἐν-ροῦτο) ἀλλ' ὅτι τὰ μὲν ἄλλα παρήκατο, ταῦτα δὲ προσεδέξατο.
¹⁵ δεδομένων δὲ ἤδη αὐτῶν ἡλθέ τε ἐς τὴν Ῥώμην, καὶ ἰδὼν τοὺς ἀνθρώπους τὴν τε δύναμιν αὐτοῦ φοβουμένους καὶ τὸ φρόνημα ὑποτοπάζοντας, καὶ τούτου πολλὰ καὶ δεινὰ, οἷά ποιν καὶ πρὶν ἐγγόνει, πείσεσθαι προσδοκῶντας, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὑπερόγκους
² οἱ τιμὰς κολακεῖα ἀλλ' οὐκ εὐνοία ἐψηφισμένους, παρεμυθήσατό τε αὐτοὺς καὶ ἐπήλπισεν εἰπὼν ἐν τῇ βουλῇ τοιάδε. "μηδεὶς ὑμῶν, ὦ πατέρες, προσδοκίῃ μῆτε ἐρεῖν με χαλεπὸν μηδὲν μῆτε πράξειν, ὅτι καὶ νενίκηκα καὶ δύναμαι πᾶν μὲν ὅ τι ἂν ἐθελήσω ἀνεύθυνος
³ εἰπεῖν, πᾶν δ' ὅ τι ἂν βουλευθῶ μετ' ἔξουσας δρᾶσαι. μὴ μέντοι μηδ' ὅτι καὶ Μάριος καὶ Κίννας καὶ Σύλλας, οἱ τε ἄλλοι πάντες ὡς εἰπεῖν ὅσοι πώποτε τοὺς ἀντιστασιασάντας σφισιν ἐκράτησαν, ἐν μὲν ταῖς ἐπιχειρήσεσι τῶν πραγμάτων πολλὰ καὶ φιλάνθρωπα καὶ εἰ-
⁴ πον καὶ ἔπραξαν, ἔξ ὧν οὐχ ἥμισυ προσαγαγόμενοι τινος μάλιστα μὲν συμμάχοις αὐτοῖς, εἰ δὲ μὴ, οὐκ ἀνταγωνισταῖς γε ἐχρήσαντο, νικήσαντες δὲ καὶ ἐγκρατεῖς ὧν ἐπεθύμουν γενόμενοι πολὺ τὰναντία

2 4 ἐπὶ om*
 15 4 1 προσαγόμενοι *

3 3 τε om

3 4 πρότερον? *

ἐκείνων καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἐπραξαν, καὶ ἐμέ τις ὑπολάβῃ τὸ αὐτὸ
 τοῦτο ποιήσειν. οὔτε γὰρ ἄλλως πως περὶ καὶς ἐπειτα τὸν μὲν ἐμ- 5
 προσθε χρόνον προσποιητῶς ἐμὴν ἐνωμίλησα, νῦν δέ, ὅτε ἔξεστιν,
 ἀσφαλῶς θρασύνομαι· οὐτ' αὖ ἐπὶ τῆς πολλῆς εὐπραγίας ἐξῆγγμαι
 καὶ τετύνωμαι ὥστε καὶ τυραννῆσαι ἐμῶν ἐπιθυμῆσαι (ταῦτα γὰρ
 ἐμοίγε ἀμφοτέρω ἢ τὸ γε ἕτερον αὐτῶν ἐκείνοι παθεῖν δοκοῦσιν).
 ἀλλ' εἰμὶ τε τῇ φύσει τοιοῦτος ὁποῖον μου αἰ πεπείρασθε (τί γὰρ 6
 δεῖ με καθ' ἑκαστον ἐπεξιόντα ἐπαχθῆ, ὥς καὶ ἐμμετὸν ἐπαινοῦντα,
 γενέσθαι;) καὶ τὴν τύχην οὐκ ἂν προπηλακίσαιμι, ἀλλ' ὅσο μᾶλλον
 ἀγαθῆς αὐτῆς πεπείρομαι, τόσῳ μᾶλλον πρὸς πάντα κρείττον αὐτῇ
 χρήσομαι. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐπ' ἄλλο τι τοσοῦτό τ' ἰσχύσαι καὶ τηλ- 7
 κοῦτον ἀνξήθῃναι ἐσπούδασα ὥστε πάντας μὲν τοὺς ἀντιπολεμήσαν-
 τας κολάσασθαι πάντας δὲ τοὺς ἀντιστασιάσαντας ρουθετῆσαι, ἢ ἵνα
 καὶ ἀνδραγαθίζεσθαι ἀσφαλῶς καὶ εὐτυχεῖν εὐκλεῶς δύναμαι. οὔτε 16
 γὰρ ἄλλως καλὸν ἢ δίκαιον, ὅσα τις τοῖς διχογνωμονήσασιν ἐπεκά-
 λεσε, ταῦτα αὐτὸν ποιοῦντα ἐξελεγχθῆναι· οὐτ' ἂν ἔγωγε ἀζώωσαιμι
 ποτε, τῇ τῶν ἔργων ζηλώσει ὁμοιωθεὶς αὐτοῖς, μόνῃ τῇ τῆς παντε-
 λοῦς νίκης φήμῃ διαλλάξαι. τίς μὲν γὰρ πλείω καὶ μεῖζω τινὰς εὖ 2
 ποιεῖν ὀφείλει τοῦ μάλιστα δυναμένου; τίς δὲ ἥττον ἐξαμαρτάνειν
 τοῦ πλείστον ἰσχύοντος; τίς εὐβουλότερον τοῖς ἐκ τοῦ δαιμονίου δο-
 θεῖσι χρῆσθαι τοῦ τὰ μέγιστα παρ' αὐτοῦ λαβόντος; τίς ὀρθότερον
 τὰ παρόντα ἀγαθὰ μεταχειρίζεσθαι τοῦ πλεῖστά τε ἔχοντος καὶ μά-
 λιστα περὶ αὐτῶν μὴ καὶ ἀπόληται φοβουμένου; ἢ μὲν γὰρ εὐπραγία 3
 σωφροσύνην λαβοῦσα διαμένει, καὶ ἡ ἐξουσία μετριάσασα πάντα τὰ
 κτηθέντα τηρεῖ· τὸ τε μέγιστον, καὶ ὅπερ ἥκιστα τοῖς εὖ χωρὶς ἀρετῆς
 φερομένοις ἐπάρχει, καὶ ζῶσιν ἀδόλως φιλεῖσθαι καὶ τελευτήσασιν
 ἀληθῶς ἐπαινεῖσθαι διδόσιν. ὁ δὲ ἀνέδην ἐς πάντα ἀπλῶς τῇ 4
 δυνάμει καταχρώμενος οὔτε εὖνοιαν ἀληθῆ οὔτ' ἀσφάλειαν ἀκριβῆ
 ἐδρίσκειται, ἀλλ' ἐν μὲν τῷ φανερῷ πλουσιῶς κολακεύεται . . . τὸν
 γὰρ τῆς ἐαυτοῦ ἐξουσίας ἀκράτορα οἱ τε ἄλλοι πάντες καὶ οἱ μά-
 λιστα αὐτῷ χρώμενοι καὶ ὑποπτεύουσι καὶ φοβοῦνται.

ταῦτα δὲ οὐκ ἄλλως ἐφιλοσόφησα, ἀλλ' ἵν' εἰδῇτε ὅτι οὐκ ἐς ἐπὶ 17
 δεῖξιν, οὐδ' ἀπὸ ταυτομάτου νῦν προσπεσόντα αὐτά, ἀλλ' ἀπ' ἀρχῆς
 καὶ πρέπει μοι καὶ συμφέρειν κρίνας καὶ φρονῶ καὶ λέγω, ὥσθ' ἐμᾶς
 μὴ πρὸς τὸ παρὸν μόνον θαρσεῖν ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ μέλλον εὐέλπιδας
 εἶναι, ἐνθυμουμένους ὅτι, εἴπερ τι αὐτῶν ἐπιαττόμην, οὐκ ἂν ἀνε-
 βαλόμην ἀλλ' ἤδη καὶ τήμερον ἐξέφηναι. ἀλλ' οὔτε πρότερον ἄλλως 2
 πως ἐφρόνησα, ὥσπερ που καὶ αὐτὰ τὰ ἔργα τεκμηριοῖ, νῦν τε πολὺ

6 4 κρείττονι 7 1 τ' τι 3 κολάσαι? 16 3 3 εὖ] οὐ*
 4 3 ...] ἐν δὲ τῷ ἀφανεί ἐτοίμως ἐπιβουλεύεται? 4 αὐτοκράτορα*

- μᾶλλον προθυμήσομαι μετὰ πάσης ἐπεικείας οὐ μὰ Δί' οὐ δεσπόζειν
 ὑμῶν ἀλλὰ προστατεῖν, οὐδὲ τυραννεύειν ἀλλ' ἡγεμονεῖν, πρὸς μὲν
 τᾶλλα πάνθ' ὅσα ὑπὲρ ὑμῶν δεῖ πράττειν καὶ ὑπατος καὶ δικτάτωρ,
 πρὸς δὲ δὴ τὸ κακῶς ποιῆσαι τίνα ἰδιότης ὢν. τοῦτο γὰρ μόνον
³ οὐ ῥηθῆναι καλὸν εἶναι νομίζω. πῶς μὲν γὰρ ἂν ἀποκτείναιμι τίνα
 ὑμῶν τῶν μηδὲν με ἡδικοχότων ὁ μηδένα μὲν τῶν ἀντιταξαμένων
 μοι φθείρας, εἰ καὶ τὰ μάλιστα προθύμως τᾶλλά τισι κατ' ἐμοῦ
 προσήρατο, πάντας δὲ καὶ τοὺς ἑπᾶς ἀντικαταστάντας μοι ἐλέησας
⁴ καὶ πολλοὺς καὶ τῶν δευτέρων ἀντιμαχεσαμένων σώσας; πῶς δ' ἂν
 μνησικαχίσαιμι τισιν ὁ καὶ τὰ γράμματα, ὅσα καὶ παρὰ τῷ Ποι-
 πηίῳ καὶ παρὰ τῷ Σκιπίωνι ἀπόροητα εὗρέθῃ, μήτ' ἀναγνὸς μήτ'
 ἐκγραψάμενος ἀλλ' εὐθὺς κατακαύσας; ὥστε θαρσύντως ὡ πατέ-
 ρες οἰκωθῶμεν, ἐκλαθόμενοι μὲν πάντων τῶν συμβεβηκότων ὥς
⁵ καὶ ἀνάγκη τινὶ δαιμονίᾳ γεγονότων, ἀρξάμενοι δὲ ἀνυπόπτως ἀλ-
 λήλους καθάπερ τινὰς καινοὺς πολίτας φιλεῖν, ἵν' ὑμεῖς τε ὥς πρὸς
 πατέρα με προσφέρησθε, τὴν μὲν πρόνοιαν τὴν τε κηδεμονίαν τὴν
 παρ' ἐμοῦ καρποῦμενοι, τῶν δὲ δυσχερεστέρων μηδὲν φοβούμενοι,
⁶ καὶ ἐγὼ ὥς παίδων ὑμῶν ἐπιμελῶμαι, πάντα μὲν τὰ κάλλιστα αἰ-
 γίγνεσθαι ὑφ' ὑμῶν εὐχόμενος, φέρον δὲ ἀναγκαίως τὰ ἀνθρώπινα,
 καὶ τοὺς μὲν ἀγαθοὺς ταῖς προσηκούσαις τιμαῖς ἀγάλλων, τοὺς δὲ
 λοιποὺς ἐπανορθῶν καθ' ὅσον ἐνδέχεται.
- ¹⁸ μὴ μέντοι μηδὲ τοὺς στρατιώτας δέισητε, μηδ' ἄλλο τι αὐτοὺς
 ἢ φύλακας τῆς τε ἐμῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ὑμετέρας αἵμα νομίσητε εἶ-
 ναι· τρέφεσθαι μὲν γὰρ σφας ἀνάγκη πολλῶν ἔνεκα, τροφήσονται
 δὲ οὐκ ἐφ' ὑμῖς ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν, τοῖς τε διδομένοις ἀρκοῦμενοι
² καὶ τοὺς διδόντας αὐτὰ ἀγαπῶντες. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τὰ χρή-
 ματα ἐπὶ πλείον τοῦ συνήθους ἐσπέπρακται, ἵνα τό τε στασιάζειν
 αἵμα σωφρονοισθῇ καὶ τὸ κεκρατηκὸς αὐτάρκη τροφὴν λαβὼν μὴ
 στασιάζῃ. οὐ γὰρ πον καὶ ἰδίᾳ τι αὐτῶν ἀποκεκέρδαγκα, ὅς γε
 πάντα μὲν τὰ ὑπάρχοντά μοι, πολλὰ δὲ καὶ δεδανεισμένος προσ-
³ ανάλωκα ὑμῖν· ἀλλ' ὁρᾶτε ὅτι τὰ μὲν τίνα αὐτῶν ἐς τοὺς πολέμους
 δεδαπάνηται, τὰ δὲ καὶ ὑμῖν τετήρηται, ἀφ' ὧν ἢ τε πόλις κοσμη-
 θήσεται καὶ τὰ λοιπὰ διοικηθήσεται. ὥστε τὸ μὲν ἐπίφθονον τῆς
 ἐσπράξεως αὐτὸς ἀνεδεξάμην, τῆς δ' ὠφελείας κοινῇ πάντες ἀπο-
⁴ λαύσετε, τὰ τε ἄλλα καὶ ἐν ταῖς στρατείαις· τῶν τε γὰρ ὅπλων
 αἰεὶ ἡμῖν δεῖ, ἐπειδὴ μὴ οἷόν τέ ἐστιν ἄνευ αὐτῶν πόλιν τε τηλι-
 καύτην οἰκοῦντας καὶ ἀρχὴν τοσαύτην ἔχοντας ἀσφαλῶς ῥῆσαι, καὶ
⁵ ἢ περιουσία τῶν χρημάτων καὶ ἐκείνα ἰσχυρῶς ὠφελεῖ. μὴ μέντοι

3 1 ἂν om*
λεμῖους

4 συνήρατο?
2 κομισθήσεται

18 2 4 πο*

3 1 πο-

καὶ ὑποπτεύσῃ τις ὑμῶν ὅτι ἢ τῶν πλουσίων τινὰ λυπήσω ἢ καὶ τέλη τινὰ καινὰ καταστήσω· τοῖς τε γὰρ παροῦσιν ἀρκεσθήσομαι, καὶ προθυμήσομαι συνευπορῆσαι τι μᾶλλον ὑμῖν ἢ διὰ χρήματά τινα ἀδικῆσαι.”

τοιαῦτα ὁ Καῖσαρ ἔν τε τῷ συνεδρίῳ καὶ μετὰ τοῦτο καὶ ἐν 6
τῷ δήμῳ εἰπὼν ἐπεκούφισε μὲν πως αὐτοὺς τοῦ δέους, οὐ μέντοι
καὶ ἡδυνήθη πείσαι παντάπασιν θαρσεῖν, πρὶν καὶ τοῖς ἔργοις τὰς
ἐπαγγελίας βεβαιώσασθαι. μετὰ δὲ δὴ τοῦτο τὰ τε ἄλλα λαμπρῶς, 19
ὥσπερ εἰκὸς ἐπὶ τε τοσαύταις καὶ τηλικαύταις ἁμαρτίαις ἦν, ἐποίει,
καὶ τὰ ἐπινίκια τῶν τε Γαλατῶν καὶ τῆς Αἰγύπτου τοῦ τε Φαρ-
νάκου καὶ τοῦ Ἰόβου τετραχρῆ ζωρὶς τέσσαρσιν ἡμέραις ἐπεμψεν.
καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἡψφρανέον τοὺς ὁρῶντας, ἢ δ' Ἀρσινόῃ ἢ Αἰ- 2
γυπτίᾳ (καὶ γὰρ ἐκείνην ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις παρήγαγε) καὶ τὸ
πληθος τῶν ῥαβδούχων καὶ τὰ ἀπὸ τῶν πολιτῶν τῶν ἐν τῇ Ἀφρικῇ
ἀπολωλότων πομπεῖα δεινῶς αὐτοὺς ἐλύπησεν. ὁ τε γὰρ ἀριμύδης 3
ὁ τῶν ῥαβδούχων ἐπυχθέστατον σφισιν ὄχλον, αἵτε μηνώποτε πρό-
τερον τοσοῦτους ἅμα ἐωρακόσι, παρέσχε· καὶ ἡ Ἀρσινόῃ γυνὴ τε
οὔσα καὶ βασιλὶς ποτε νομισθεῖσα ἐν τε δεσμοῖς, ὁ μηνώποτε ἐν 4
γῇ τῇ Ῥώμῃ ἐγεγόνει, ὁφθεῖσα πάμπολον οἶκτον ἐνέβαλε, καὶ τοῦ-
του ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ καὶ τὰ οἰκεία πάθη παρωδῶσαντο. οὐ
μὴν ἀλλ' ἐκείνη μὲν διὰ τοὺς ἀδελφοὺς ἀφείθη, ἄλλοι δὲ καὶ ὁ
Ῥερικιγέτορις ἐθανατώθησαν.

δυσχερῶς μὲν οὖν διὰ ταῦθ' ἄπερ εἶπον διετέθησαν, ἐλάχιστα 20
δ' οὖν αὐτὰ πρὸς γῇ τὸ πληθος τῶν ἐαλωκότων καὶ πρὸς τὸ μέ-
γεθος τῶν κατειργασμένων ἐνόμιζον εἶναι. τούτων τε οὖν ἕνεκα
καὶ ὑπερεθαύμασαν αὐτόν, καὶ ὅτι καὶ τὴν παρορησίαν τοῦ στρα-
τοῦ πρᾶσιτα ἤγεγεν. τοὺς τε γὰρ ἐς τὸ συνέδριόν σφων ἐπ' αὐ- 2
τοῦ καταλεχθέντας ἐτίωθασαν, καὶ τὰ τε ἄλλα ὅσα ποτ' ἐντίξετο,
καὶ ἐν τοῖς μάλιστα τὸν τε τῆς Κλεοπάτρας αὐτοῦ ἔρωτα καὶ τὴν
παρὰ τῷ Νικομήδει τῷ τῆς Βιθυνίας βασιλεύσαντι διατριβήν, ὅτι
μειράκιόν ποτε παρ' αὐτῷ ἐγεγόνει, διεκερτόμησαν, ὥστε καὶ εἰπεῖν
ὅτι Καῖσαρ μὲν Γαλάτας ἐδουλώσατο, Καίσαρα δὲ Νικομήδης.
τέλος δὲ ἐφ' ἅπασιν αὐτοῖς ἀθρόοι ἀναβοήσαντες εἶπον ὅτι, ἂν μὲν 3
καλῶς ποιήσῃς, κολασθήσῃ, ἂν δὲ κακῶς, βασιλεύσεις. τοῦτο δὲ
αὐτοῖς ἐβούλετο δηλοῦν ὅτι, ἂν μὲν ἀποδῷ τῷ δήμῳ τὴν αὐτονο-
μίαν, ὅπερ πον δίκαιον ἐνόμιζον εἶναι, καὶ κριθήσεται ἐφ' οἷς ἔξω
τῶν νόμων εἰργάσατο καὶ δίκην ὑφ᾽ ἑαυτὸν, ἂν δὲ τῇ δυναστείᾳ ἐμ-
μενῇ, ὅπερ πον ἀδικοῦντος ἔργον ἦν, μοναρχήσει. οὐ μέντοι καὶ 4

5 2 ἢ ante καὶ om 19 3 4 τότε
3 γε* 2 2 ὠνεῖδίζετο? ἡτιάζετο?*

δήμοις 20 1 2 γούν*
3 ἐν om 3 3 ἀποδῶν

ἐκείνος ἤχθετο ταῦτα αὐτῶν λεγόντων, ἀλλὰ καὶ πάντῃ ἔχαιρεν ὅτι τοσαύτῃ πρὸς αὐτὸν παρησία, πίστει τοῦ μὴ ἂν ὀργισθῇται ποτε ἐπ' αὐτῇ, ἐχρῶντο, πλὴν καὶ ὅσον τὴν συνουσίαν τὴν πρὸς τὸν Νικομήδην διέβαλλον· ἐπὶ γὰρ τούτῳ πάντῃ τε ἐδυσκόλαινε καὶ ἐνδηλος ἦν λυπούμενος, ἀπολογεῖσθαι τε ἐπεχείρει καὶ κατώμινε, καὶ τούτου καὶ γέλωτα προσεπωφλίσκανεν.

21 ἐν δ' οὖν τῇ πρώτῃ τῶν νικητηρίων τέρας οὐκ ἀγαθὸν αὐτῷ ἐγένετο· ὁ γὰρ ἄξων τοῦ ἄρματος τοῦ πομπικοῦ παρ' αὐτῷ τῷ τυχαίῳ τῷ ὑπὸ τοῦ Λουκούλλον οἰκοδομηθέντι συνετρίβη, ὥστε ἐφ' ἐτέρον αὐτὸν τὰ λοιπὰ ἐπιτελέσαι. καὶ τότε μὲν καὶ τοὺς ἀναβασιμὸς τοὺς ἐν τῷ Καπιτωλίῳ τοῖς γόνασιν ἀνερροχήσατο μηδὲν μήτε τὸ ἄρμα τὸ πρὸς τὸν Δία ἐνιδρυθὲν αὐτῷ μήτε τὴν εἰκόνα τῆς οἰκουμένης τὴν ὑπὸ τοῖς ποσὶν αὐτοῦ κειμένην μήτε τὸ ἐπιγραμμια αὐτῆς ὑπολογισάμενος, ὕστερον δὲ τὸ τοῦ ἡμιθέου ὄνομα ἀπ' αὐτοῦ ἀπήλειπεν.

3 οὕτω μὲν δὴ τὰ ἐπινίκια ἐπεμψε, καὶ ἐπ' αὐτοῖς τὸν τε δῆμον λαμπρῶς εἰστίασε καὶ σῖτον ἕξω τοῦ τεταγμένου καὶ ἔλαιον προσέδωκεν αὐτῷ. καὶ τῷ μὲν σιτοδοτουμένῳ ὅχλῳ τὰς τε ἐβδομηκοῦντα καὶ πέντε δραχμὰς ὡς προϋπέσχετο καὶ ἐτέρας πέντε καὶ εἴκοσι,

4 τοῖς δὲ δὴ στρατιώταις πεντακισχιλίας ὅλας ἔνειμεν. οὐ μέντοι καὶ ἀπλῶς ἐμεγαλοφρονεῖτο, ἀλλὰ τὰ τε ἄλλα διηκριβοῦτο, καὶ τοῦ πλήθους τοῦ τὸν σῖτον φέροντος ἐπὶ μακρότατον, οὐ κατὰ δίκην ἀλλ' ὥς πον ἐν ταῖς στάσεσιν εἶωθε γίνεσθαι, ἐπαυξηθέντος ἑξέτασιν ἐποίησατο, καὶ τοὺς γε ἡμίσεις ἑμοῦ τι αὐτῶν προαπήλειπεν.

22 τὰς μὲν δὴ οὖν ἄλλας τῶν νικητηρίων ἡμέρας ὥσπερ ἐνενομίστο διήγαγεν· τῇ δὲ τελευταίᾳ ἐπειδὴ ἐκ τοῦ δαίμονος ἐγένοντο, ἕς τε τὴν ἑαυτοῦ ἀγορὰν ἐσῆλθε βλαύτας ὑποδεδεμένος καὶ ἄνθεσι παντοδαποῖς ἐστεφανωμένος, καὶ ἐκεῖθεν οἴκαδε πυρτὸς μὲν ὡς εἰπεῖν τοῦ δῆμον παραπέμποντος αὐτόν, πολλῶν δὲ ἐλεγκάντων λαμ-

2 πάδας φερόντων ἐκομίσθη. τὴν γὰρ ἀγορὰν τὴν ἀπ' αὐτοῦ κεκλημένην κατεσκευάσατο· καὶ ἔστι μὲν περικαλλεστέρα τῆς Ῥωμαίας, τὸ δ' ἀξίωμα τὸ ἐκείνης ἐπὶ ἔχουσιν, ὥστε καὶ μεγάλην αὐτὴν ὀνομάζεσθαι. ταύτην τε οὖν καὶ τὸν νεῶν τὸν τῆς Ἀφροδίτης, ὡς καὶ ἀρχηγέτιδος τοῦ γένους αὐτοῦ οὔσης, ποιήσας καθεύρωσεν εὐ-

3 θύς τότε· καὶ πολλοὺς γε ἐπ' αὐτοῖς καὶ παντοδαποὺς ἀγῶνας ἔθηκε, θεατρὸν τι κνηγετικὸν ἰκρυῖσας, ὃ καὶ ἀμφιθέατρον ἐκ τοῦ πέριξ πανταχόθεν ἔδρας ἄνευ σκηρῆς ἔχειν προσερορέθη. καὶ ἐν τούτῳ καὶ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ καὶ θηρίων σφαγὰς καὶ ἀνδρῶν ὅπλο-

21 2 3 μήτε ἕς τὸ
3 3 ἐν] ἐπὶ*

3 4 προϋπέσχετο*

22 1 1 ὡς πον*

μαχίας ἐποίησεν, ὃν ἔάν τις τὸν ἀριθμὸν γράψαι ἐθέλῃσῃ, ὄχλον 4
 ἂν τῇ συγγραφῇ οὐδ' ἀληθῆ ἴσως παράσχοι· πάντα γὰρ τὰ τοι-
 αῦτα ἐπὶ τὸ μείζον ἀεὶ κομποῦται. τοῦτο μὲν οὖν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλ-
 λων τῶν ὁμοίων τῶν ἔπειτα γενομένων ἔασω, πλὴν εἰ μὴ τι πάν-
 μοι δόξειεν ἀναγκαῖον εἰπεῖν εἶναι· περὶ δὲ δὴ τῆς καμηλοπαρδᾶ 23
 λεως ὀνομασμένης ἔρω, ὅτι τότε πρῶτον ἐς τε τὴν Ῥώμην ἐπ' αὐ-
 τοῦ ἐσῆχθη καὶ πᾶσιν ἐπεδείχθη. τὸ γὰρ ζῶον τοῦτο τὰ μὲν ἄλλα
 κάμηλός ἐστι, πλὴν καθ' ὅσον οὐκ ἐκ τοῦ ἴσου τῶν κώλων ἔχει.
 τὰ μὲν γὰρ ὁπίσθια αὐτοῦ χθαμαλωτέρᾳ ἐστίν· ἀρχόμενον δὲ ἀπὸ 2
 τῶν γλουτῶν ὑψοῦται κατὰ βραχὺ ὥστ' ἀναβαίνοντί ποι τοικόνται,
 καὶ μετεωρισθὲν ἐπὶ πλεῖστον τὸ μὲν ἄλλο σῶμα ἐπὶ τῶν ἐμπρο-
 σθίων σκελῶν, τὸν δ' αὐχένα ἐς ὕψος αὐτοῦ ἰδίων ἀνατείνει. τὴν δὲ
 δὴ χοροῖαν κατέστικται ὥσπερ πάρδαλις, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὸ ὄνομα
 ἐπίκοιρον ἀμφοτέρων φέρει. τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτον ἐστίν· τοὺς δ' 3
 ἄνδρας συνέβαλλε μὲν καὶ ἓνα ἐν τῇ ἀγορᾷ, ὥσπερ εἰδιστο,
 συνέβαλλε δὲ καὶ ἐν τῇ ἵπποδρόμῳ πλείους, καὶ ἱππέας ἱππεῦσι
 καὶ πῆζους πῆζοις, ἄλλους τε ἀναμῖξ ἀλλήλοις ἴσους. καὶ τινες καὶ
 ἀπ' ἐλεφάντων τεσσαράκοντα ἐμαχέσαντο. καὶ τέλος ναυμαχίαν 4
 οὐκ ἐν τῇ θαλάσῃ οὐδὲ ἐν λίμνῃ τινὶ ἀλλ' ἐν τῇ ἡπείρῳ ἐποίησεν·
 χωρίον γάρ τι ἐν τῇ Ἀρείῳ πεδίῳ κοιλάνας ὕδωρ τε ἐς αὐτὸ ἐσῆκε
 καὶ ναῦς ἐσῆγαγεν. ἐμάχοντο δὲ ἐν πᾶσι τοῖς ἁγῶσιν οἱ τε αἰχμύ-
 λωτοι καὶ οἱ θάνατον ὀφληκότες· καὶ τινες καὶ τῶν ἱππέων, οὐχ 5
 ὅτι τῶν ἄλλων ἀλλὰ καὶ ἐστρατηγηκότος τινὸς ἀνδρὸς νίος, ἐμονο-
 μάχισαν. καὶ βουλευτῆς δὲ τις Φούβιος Σετῖνος ἠθέλησε μὲν
 ὁπλομαχῆσαι, ἐκωλύθη δέ· ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἀπηύξατο ὁ Καῖσαρ· μὴ
 ποτε συμβῆναι, τοὺς δ' ἱππέας περιεῖδε μαχομένους. τὴν τε ἱππα- 6
 σίαν τὴν Τροίαν καλουμένην οἱ παῖδες οἱ εὐπατρίδαι κατὰ τὸ ἀρ-
 χαῖον ἐποίησαντο· καὶ ἐφ' ἀρμάτων οἱ νεανίσκοι οἱ ὁμότιμοι αὐτοῖς
 ἡμιλλήσαντο.

ἔσχε μὲν οὖν καὶ ἐπὶ τῷ πλήθει τῶν φονεομένων αἰτίαν, ὅτι 24
 μήτ' αὐτὸς διακορῆς σφαγῶν ἐγεγόνει καὶ τῷ δήμῳ τὰς τῶν οὐ-
 κίων κακῶν εἰκόνας ἐπεδείκνυε, πολὺν δὲ δὴ μελῶ ὅτι ἀμύθητα
 χρήματα ἐς πάντα ἐκεῖνα ἀνάλωσεν, ὥς καὶ καθ' ἐκείνους ἐπεκβο-
 ᾶσθαι, ὅτι καὶ ἀδίκως αὐτῶν τὰ πλείω συνελέξατο, καὶ ὅτι ἐς τὰ 7
 τοιαῦτα αὐτοῖς κατεχρήσατο. ἔν γάρ τι τῆς πολυτελείας τῆς τότε 2
 γενομένης ἐχόμενον εἰπὼν καὶ τᾶλλα δι' αὐτοῦ πάντα σημανῶ. ἵνα
 γὰρ μηδένα τῶν θεωμένων ὁ ἥλιος λυπήσῃ, παραπετάσματα ὑπὲρ
 αὐτῶν σηρικὰ, ὥς γέ τινές φασιν, ὑπερεπέτασεν. τοῦτο δὲ τὸ ὕφα-

- σμα χλιδῆς βαρβάρων ἔργον ἐστίν, καὶ παρ' ἐκείνων καὶ πρὸς ἡμᾶς
 3 ἐς τρυφὴν τῶν πάντων γυναικῶν περιττὴν ἐσπεροῖτηκεν. ἐπ' οὖν
 τούτοις οἱ μὲν ἄλλοι ἀνάγκῃ τὴν ἡσυχίαν ἤγρον, οἱ δὲ δὴ στρατιω-
 ται ἐθορύβησαν, οὐχ ὅτι ἔμελέ σφισι τῶν εἰκῇ δαπανωμένων, ἀλλ'
 ὅτι οὐκ αὐτοὶ καὶ τὰ ἐκείνων ἔλαβον. καὶ οὐ πρότερόν γε ἐπαύ-
 4 σαντο ταραττόμενοι πρὶν τὸν Καῖσαρα ἄφνω τε αὐτοῖς ἐπελθεῖν
 καὶ κρατήσαντά τινι αὐτοχειρίᾳ πρὸς τιμωρίαν παραδοῦναι. οὗ-
 τος μὲν οὖν διὰ ταῦτα ἐδικαιώθη, ἄλλοι δὲ δύο ἄνδρες ἐν τρόπῳ
 τινὶ ἱεροσυρίας ἐσφάγησαν. καὶ τὸ μὲν αἴτιον οὐκ ἔχω εἰπεῖν (οὔτε
 γὰρ ἡ Σίβυλλα ἔχρησεν, οὔτ' ἄλλο τι τοιοῦτο λόγιον ἐγένετο), ἐν
 δ' οὖν τῷ Ἀρείῳ πεδίῳ πρὸς τε τῶν ποντιαφίκων καὶ πρὸς τοῦ ἱε-
 ρέως τοῦ Ἀρεος ἐτύθησαν, καὶ γε αἱ κεφαλαὶ αὐτῶν πρὸς τὸ βα-
 σίλειον ἀντετέθησαν.
- 25 ταῦτά τε ἅμα ἐπράττετο, καὶ ἐνομοθετεῖτο πολλά, ὧν ἐγὼ τὰ
 μὲν ἄλλα παραλείρω, τῶν δὲ δὴ λόγον μάλιστα ἀξίων μνησθήσο-
 μαι. τὰ τε γὰρ δικαστήρια τοῖς τε βουλευταῖς καὶ τοῖς ἱππεῦσι
 μόνοις ἐπέτρεπεν, ὅπως τὸ καθαρώτατον ὅτι μάλιστα ἀεὶ δικάζοι.
 2 πρότερον γὰρ καὶ ἐκ τοῦ ὁμίλου τινὲς συνδιεγίνωσκον αὐτοῖς· καὶ
 τὰ ἀναλώματα τῶν τι ἐχόντων ἐπὶ πλεῖστον ὑπ' ἀσωτίας ἐξηγμένα
 οὐκ ἐν νόμῳ μόνον ἐμετρούσαν, ἀλλὰ καὶ τῷ ἔργῳ ἰσχυρῶς ἐν φν-
 λακῇ ἐποίησαντο. ἐπειδὴ τε δεινὴ ὀλιγανθρωπία διὰ τὸ τῶν ἀπολω-
 λότων πληθος, ὥς ἐκ τε τῶν ἀπογραφῶν (καὶ γὰρ ἐκείνας τὰ τε
 ἄλλα ὥσπερ τις τιμητὴς ἐποίησεν) καὶ ἐκ τῆς ὀψευς αὐτῆς ἡλέγ-
 3 χετο, ἦν, πολυπαιδίας ἄθλα ἐπέτεθη. ὅτι τε αὐτὸς πολλοῖς τῶν
 Γαλατῶν ἐφεξῆς ἔτεσιν ἄρξας ἔς τε τὴν ἐπιθυμίαν ἀπ' αὐτοῦ τῆς
 δυναστείας μᾶλλον προήχθη καὶ ἐς τὴν παρυσκενὴν τῆς ἰσχύος ἐπην-
 ξήθη, κατέκλεισε νόμῳ τοὺς μὲν ἐστρατηγηκότας ἐπ' ἐνιαυτὸν τοὺς
 δὲ ὑπατενκότας ἐπὶ δύο ἔτη κατὰ τὸ ἐξῆς ἄρχειν, καὶ μηδενὶ τὸ
 παράπαν ἐπὶ πλείων ἡγεμονίαν τινὰ ἔχειν ἐξέιναι.
- 26 ταῦτά τε ἐνομοθέτησε, καὶ τὰς ἡμέρας τῶν ἑτῶν οὐ πάντῃ
 ὁμολογοῦσας σφίσι (πρὸς γὰρ τὰς τῆς σελήνης περιόδους ἔτι καὶ
 τότε τοὺς μῆνας ἤγρον) κατεστήσαντο ἐς τὸν νῦν τρόπον, ἐπὶ καὶ
 ἐξήκοντα ἡμέρας ἐμβολίων, ὅσαι περ ἐς τὴν ἀπαρτιλογίαν παρέφε-
 2 ρον. ἤδη μὲν γὰρ τινες καὶ πλείους ἔφασαν ἐμβληθῆναι, τὸ δ'
 ἀληθὲς οὕτως ἔχει. τοῦτο δ' ἐκ τῆς ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ διατριβῆς
 ἔλαβε, πλὴν καθ' ὅσον ἐκεῖνοι μὲν τριακονθημέρους τοὺς μῆνας λο-
 γίζονται, ἔπειτα ἐπὶ παντὶ τῷ ἔτει τὰς πέντε ἡμέρας ἐπάγουσιν, ὃ
 δὲ δὴ Καῖσαρ ἐς μῆνας ἐπὶ ταύτας τε καὶ τὰς ἐτέρους δύο, ἅς

ἐνὸς μηνὸς ἀφείλεν, ἐνήρμοσεν. τὴν μέντοι μίαν τὴν ἐκ τῶν τε-³
ταρτημορίων συμπληρουμένην διὰ πέντε καὶ αὐτὸς ἐτῶν ἐσήγαγεν,
ὥστε μηδὲν ἔτι τὰς ὥρας αὐτῶν πλὴν ἐλαχίστου παραλλάττειν· ἐν
γούν χιλίοις καὶ τετρακοσίοις καὶ ἑξήκοντα καὶ ἐν ἔτει μιᾷς ἄλλης
ἡμέρας ἐμβολίμου δέονται.

καὶ ταῦτα μέντοι, τὰ τε ἄλλα ὅσα ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ἐβουλευέτο,²⁷
οὗτ' ἰδιογνομονῶν οὗτ' ἰδιοβουλῶν ἐπραττεν, ἀλλὰ πάντα δὴ πάντως
τοῖς πρώτοις τῆς βουλῆς, ἔστι δ' ὅτε καὶ πίσση αὐτῇ, ἐπεκοίνον. καὶ
παρὰ τοῦτο οὐχ ἥκιστα, καίτοι τραχύτερόν τινα νομοθετήσας, ὅμως
ἤρρεσε σφίσιν. καὶ ἐπὶ μὲν τοῦτοις καὶ ἔπαινον ἐλάμβανεν, ὅτι δὲ²
δὴ τῶν φεγγόντων ἐκ δικαστηρίου πολλοὺς διὰ δημάρχων δὴ τι-
τῶν κατήγαγε, καὶ ὅτι τοῖς δεκάσμοις ἐπ' ἀρχῆς ἀποδείξει ἀλόουν
ἐν τῇ Ἰταλίᾳ διαιτᾶσθαι ἐπέτρεψεν, ἔτι τε ἐς τὴν βουλὴν αὐθις
οὐκ ἀξιῶν τινὰς αὐτῆς ἐγκατέλεξε, πολλὰ καὶ παντοδαπὰ ἐθροεῖτο.
πλείστην δ' οὖν ὅμως αἰτίαν ἐπὶ τῇ τῆς Κλεοπάτρας ἔρωτι, οὐ τῇ ἐν³
τῇ Αἰγύπτῳ ἔτι (ἐκεῖνος γὰρ ἠκούετο) ἀλλὰ τῇ ἐν αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ,
παρὰ πάντων ἔσχεν. ἡλθέ τε γὰρ ἐς τὸ ἄστυ μετὰ τοῦ ἀνδρός,
καὶ ἐς αὐτοῦ τοῦ Καίσαρος ἐσφικίσθη, ὥστε καὶ ἐκεῖνον ἐπ' ἀμφοτέ-
ροις σφίσι κακῶς ἀκοῦσαι. οὐ μὲν καὶ ἔμελόν οἱ οὐδέν, ἀλλὰ καὶ ἐς
τοὺς φίλους σφᾶς τοὺς τε συμμάχους τοὺς τῶν Ῥωμαίων ἐσέγραπεν.

κάν τούτῳ ἐμάνθανε μὲν πάντα καθ' ἕκαστον ὧν ὁ Πομπήιος²⁸
ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ ἐποίει, οὐ μέντοι καὶ δυσζήνητον αὐτὸν εἶναι νομίζων
πρότερον μὲν τὸ ναυτικὸν ἐκ τῆς Σαρδοῦς ἐπ' αὐτὸν ἀπέστειλεν,
ὑστερον δὲ καὶ τὰ στρατεύματα τὰ ἐκ καταλόγου ἐπεμψεν ὡς καὶ
δι' ἐτέρων διαπολεμήσων. ἐπεὶ δὲ ἦσθετο ἐκεῖνόν τε ἐπὶ μέγα προ-²
χωροῦντα καὶ τοὺς πεμφθέντας οὐχ ἱκανοὺς ἀντιπολεμεῖν αὐτῷ ὄν-
τας, οὕτω δὴ καὶ αὐτὸς ἐξεστράτευσεν, τὴν πόλιν τῷ Λεπίδῳ καὶ
πολιανόμοις τισὶν ὀκτώ, ὡς τισὶ δοκεῖ, ἢ ἕξ, ὡς μᾶλλον πεπίστευ-
ται, ἐπιτρέψας. ἐπειδὴ γὰρ ἐπὶ τε τοῦ Λογγίνου καὶ ἐπὶ τοῦ Μαρ-²⁹
κέλλου τὰ στρατόπεδα τὰ ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ ἐκινήθη καὶ τινες καὶ τῶν
πόλεων ἐνεωτέρισαν, ἡμέρας μὲν τινὰς τοῦ τε Λογγίνου ἀπαλλα-
γέντος καὶ τοῦ Τρεβωνίου τὴν διαδοχὴν αὐτοῦ λαβόντος ἡσύχασαν,
ἔπειτα δέ τι τῆς ἐκ τοῦ Καίσαρος τιμωρίας ἐπρεσβεύσαντο κόρυθα²
πρὸς τὸν Σκιπίωνα, μεταστῆναι βουλόμενοι· καὶ ὅς ἄλλους τέ σφισι
καὶ τὸν Πομπήιον τὸν Γναῖον ἀπέστειλεν. προσέχων δὲ ἐκεῖνος ταῖς
Γυμνησίαις νήσοις τὰς μὲν ἄλλας ἀμαχί, τὴν δὲ Ἐβesson σὺν πόρῳ
παρεστήσατο, κἀνταῦθα νοσήσας μετὰ τῶν στρατιωτῶν διέτρηπεν.
χρονίζοντος οὖν αὐτοῦ, πυθόμενοι οἱ στρατιῶται οἱ ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ³

28 1 1 καὶ τούτου* 2 οὐ] καὶ δυσζήνητον 4 τὰ post
στρ. om 29 2 4 Ἐβουσον?

τόν τε Σκιπίωνα ἀπολωλότα καὶ τὸν Αἰδίων ἐπιπλέοντά σφισι, καὶ
 φοβηθέντες μὴ διαφθαῶσι πρὶν τὸν Πομπήιον ἐλθεῖν, οὐκ ἔμει-
 ναν αὐτόν, ἀλλὰ Τίτον τε Κύντιον Σκαπούλαν καὶ Κύντον Ἀπό-
 νιον ἄνδρας ἱππέας προστησάμενοι τὸν τε Τρεβόνιον ἑξέβυλον καὶ
 30 τὸ ἔθνος τὸ Βαιτιζὸν πᾶν συναλέστησαν. πρᾶξάντων δὲ ταῦτα αὐ-
 τῶν Πομπήιος ῥάσας ἐς τὴν ἡπειρον τὴν καταντιπέρας διέπλευσε,
 καὶ ἄλλας μὲν τινὰς πόλεις εὐθὺς ἐκουσίας προσεποιήσατο (ταῖς τε
 γὰρ ἐπιτάξεισι τῶν ἐφεστηκότων σφίσιν ἀχθόμενοι, καὶ ἐς ἐκείνον
 οὐκ ὀλίγα ἐκ τῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μνήμης ἐπελπίζοντες ἐτοίμως
 αὐτὸν ἐδέξαντο), Καρχηδόνα δὲ οὐκ ἐθέλησαν ὁμολογήσαι ἐπο-
 2 λίσκει. μαθόντες οὖν τοῦτο οἱ περὶ τὸν Σκαπούλαν ἡλθόν τε ἐν-
 ταῦθα, καὶ στρατηγὸν αὐτοκράτορα αὐτὸν ἐλόμενοι προσεῖχόν τε
 αὐτῷ τὰ μάλιστα καὶ προθυμοῦντο ἰσχυρότατα, τὰ κέρδη τὰ ἐκεί-
 ρον ἴδια καὶ τὰς συμφορὰς οἰκείας ποιούμενοι, ὥστ' ἀφ' ἐκατέρου,
 3 τὰ μὲν ὅπως λάβωσι, τὰς δ' ὅπως μὴ πάθωσιν, ἔρῳσθαι. καὶ
 γὰρ ὁ Πομπήιος, οἷα ἐν τοιαύταις ἀρχαῖς καὶ καταστάσεσι πάντες
 εἰσθᾶσι ποιεῖν, καὶ μάλιστ' ἐπειδὴ τινες τῶν Ἀλλοβρόγων, οὓς οἱ ὁ
 Ἰόβας ἐκ τοῦ πρὸς τὸν Κορνήωνα πολέμου ζωγραφίσας ἐδεδώκει,
 4 ῥίζετο. οὗτοί τε οὖν αὐτῷ καὶ διὰ ταῦτα πολὺ προθυμότεροι ἐγέ-
 νοντο, καὶ τῶν ἐναντίων συγχροί, καὶ μάλισθ' ὅσοι σὺν τῷ Ἀφρανίῳ
 ποτὲ ἐστράτευντο, προσεχώρησαν· τῶν τε ἐκ τῆς Ἀφρικῆς ἄλλοι τε
 καὶ ὁ ἀδελφὸς Σέξτος ὁ τε Ὑάρος καὶ ὁ Λαβήνιος σὺν τῷ ναυ-
 5 τικῷ πρὸς αὐτὸν ἡλθον. καὶ τούτου τῷ τε πλήθει τοῦ στρατοπέ-
 δου καὶ τῇ προθυμίᾳ ἀρθεῖς τὴν τε χώραν ἀδεῶς διεπορεύετο, καὶ
 πόλεις τὰς μὲν ἐκούσας τὰς δὲ ἀκούσας προσετίθετο, καὶ ἐδόκει
 31 καὶ ὑπὲρ τὸν πατέρα ἰσχύειν. ἦσαν μὲν γὰρ ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ καὶ τοῦ
 Καίσαρος στρατηγοὶ Κύντος τε Φάβιος Μάξιμος καὶ Κύντος Πέ-
 διος, οὗ μέντοι καὶ ἀξιόμαχοι οἱ νομίζοντες εἶναι αὐτοὶ τε ἡσύχα-
 ζον καὶ ἐκείνων σπονδῇ μετεπέμποντο.
 2 τέως μὲν δὴ ταῦτ' ἐγίνετο· ἐπεὶ δὲ τῶν τε προπεμφθέντων
 τινὲς ἐκ τῆς Ῥώμης ἀφίκοντο καὶ προσεδοκήθη καὶ ὁ Καῖσαρ ἦξεν,
 φοβηθεὶς ὁ Πομπήιος, καὶ νομίσας οὐκ ἱκανὸς εἶναι πᾶσαν τὴν
 Ἰβηρίαν κατασχεῖν, οὐκ ἀνέμεινε πταίσας γε μεταγινῶναι, ἀλλ' εὐ-
 3 θὺς, πρὶν πειραθῆναι τῶν ἐναντίων, ἐς τὴν Βαιτικὴν ἀνεχώρησεν.
 καὶ αὐτῷ ἡ μὲν θάλασσα παραντίκα ἡλλοτριώθη, Ὑάρος τε ὑπὸ
 τοῦ Αἰδίου περὶ Καρτηίαν ἐνανκρατήθη, καὶ εἶγε μὴ προκαταφυ-
 γῶν ἐς τὴν γῆν ἀγκύρας ἐς τὸ στόμα τοῦ λιμένος ἄλλας πρὸς ἄλ-

30 3 1 τὰς] τὰ*
 τεύοντο*

31 3 1 δὲ*

2 ταρχαῖς?

2 καρτηίαν

3 οἱ om

4 3 ἐστρα-

λαις ἐνεβεβλήκει, καὶ περὶ αὐτὰς οἱ πρῶτοι τῶν διωκόντων σφᾶς
 ὥσπερ περὶ ἄρμα ἐπαιέεσαν, πᾶν ἂν τὸ ναυτικὸν ἀπολωλέκει. ἡ 4
 δὲ δὴ ἥπειρος ἡ ἐκεῖ πᾶσα πλὴν Οὐλίας πόλεως συνεμάχει· ταύτην
 γὰρ μὴ ἐθέλησασάν οἱ προσχωρῆσαι ἐπολιόρκει. καὶ τούτῳ καὶ ὁ 32
 Καῖσαρ μετ' ὀλίγων ἐξαίρνης ἀδοκίτοις οὐχ ὅτι τοῖς περὶ τὸν Ποι-
 πῆιον ἀλλὰ καὶ τοῖς ἑαυτοῦ στρατιώταις ἐπῆλθεν· τοσούτῳ γὰρ τῷ
 τῆς πορείας τάχει ἐχρήσατο ὥστε καὶ τοῖς οἰκείοις ἅμα καὶ τοῖς
 ἐναντίοις ὁφθῆναι πρὶν καὶ ὅτι ὅλως ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ γέγονεν ἀκου-
 σθῆναι. καὶ ὁ μὲν καὶ ἀπ' αὐτοῦ τούτου, τῆς τε παρουσίας τῆς 2
 αὐτοῦ μύνης, καὶ ἐς τὰ ἄλλα καταπλήξεν τὸν Ποιπῆιον καὶ ἀπὸ
 τῆς πολιορκίας ἀπαλλάξεν ἤλπισεν· τὸ γὰρ πλεῖον στρατεύμα κατὰ
 τὴν ὁδὸν ὑπελείπειτο· ἐκεῖνος δὲ ἕνα τε ἄνδρα ἐνὸς οὐ πολλὴ δια-
 φέρειν νομίζων, καὶ τῇ ἰσχύϊ ἑαυτοῦ πᾶν θαρσύν, οὐχ ἐξεπλάγη
 πρὸς τὴν ἄφιξιν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ προσήδρευε τῇ πόλει καὶ τὰς
 προσβολὰς ὁμοίως ὥσπερ καὶ πρὶν ἐποιεῖτο. ὁ οὖν Καῖσαρ ἐκεῖ 3
 μὲν ὀλίγους στρατιώτας ἐκ τῶν προαφγμένων κατέλιπεν, αὐτὸς δὲ
 ἐπὶ Κόρδουβαν ὤρμησε, τὸ μὲν τι καὶ αἰρήσειν αὐτὴν ἐκ προδο-
 σίας ἐλπίσας, τὸ δὲ δὴ πλεῖστον ἀπᾶξεν ἀπὸ τῆς Οὐλίας τὸν Ποι-
 πῆιον τῷ περὶ αὐτῆς φόβῳ προσδοκήσας. καὶ ἔσχεν οὕτως· τὸ μὲν 4
 γὰρ πρῶτον μέρος τι τοῦ στρατοῦ κατὰ χώραν ἐάσας ἐς τε τὴν
 Κόρδουβαν ἦλθε, καὶ κρατυνόμενος αὐτὴν, οὐχ ὑπομείναντός σφας
 τοῦ Καίσαρος, τῷ ἀδελφῷ τῷ Σέξτῳ προσέταξεν· ἔπειτα δὲ ὡς 5
 οὔτε τι πρὸς τῇ Οὐλίᾳ ἐπέβαιναν, ἀλλὰ καὶ πύργου τινός, καὶ τού-
 του οὐχ ὑπὸ σφῶν κατασεισθέντος ἀλλ' ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἀπ'
 αὐτοῦ ἀμυνομένων καταρραγέντος, ἐσῆλθον μὲν τινες, οὐ μὴν καὶ
 καλῶς ἀπήλλαξαν, καὶ ὁ Καῖσαρ πλησιύσας σφίσιν ἐκείνοις τε βοή· 6
 θειαν νυκτὸς λαθὼν ἐσέπειψε καὶ αὐτὸς πρὸς τε τὴν Κόρδουβαν
 αὐτὸς ἐστράτευσε καὶ ἐς πολιορκίαν αὐτὴν ἀντικατέστησεν, οὕτω
 δὴ τῆς τε Οὐλίας παντελῶς ἀπανεστή καὶ ἐκέῖσε παντὶ τῷ στρατῷ
 οὐ μάλιστα ἠπείχθη. προπυθόμενος γὰρ τοῦτο ὁ Καῖσαρ ἀπεχώ-
 ρησεν· ροσῶν γὰρ ἐτόγγανεν. μετὰ δὲ ταῦτα αὐτὸς τε ἀναρρωσθεὶς 7
 καὶ τὰ στρατεύματα ἐπακολουθήσαντά οἱ προσλαβὼν ἡραγκάσθη
 καὶ ἐν τῷ χειμῶνι πολεμῆσαι· ἐν τε γὰρ σκηνιδίοις φάυλοις ἀντι-
 ζόμενοι ἐκακοπάθουν καὶ τῆς τροφῆς ἐνελείποντο. ἐδικτατόρευε δὲ 33
 δὴ τότε, καὶ ἕπατος ὁψέ ποτε καὶ ἐπ' ἐξόδῳ τοῦ ἔτους ἀπεδείχθη,
 τοῦ Λεπίδου ἐν τῇ ἱππαρχίᾳ τὸν δῆμον ἐς τοῦτο συναγαγόντος·
 ἱππαρχήσας γὰρ καὶ τότε, αὐτὸς ἑαυτὸν ἐν τῇ ἑπατείᾳ ἐπειπὼν ἱπ-
 παρχον παρὰ τὰ πάτρια.

- 2 ἀναγκασθεὶς οὖν ὁ Καῖσαρ, ὥσπερ εἶπον, καὶ ἐν τῷ χειμῶνι
πολεμῆσαι, τῇ μὲν Κορδούβῃ οὐ προσέβαλεν (ἰσχυρῶς γὰρ ἐφνυλάτ-
τετο), πυθόμενος δὲ ἐν Αἰτεγοῦρά πόλει σίτον πολλὸν εἶναι πρὸς ἐκεί-
νην καίτοι καρτερὰν οὖσαν ἐτρόπετο, ἐλπίσας τῷ τε πλήθει τοῦ
στρατοῦ καὶ τῇ παρ' αὐτοῦ αἰφνιδίῳ ἐκπλήξει καταφοβήσας σφᾶς
3 αἰρήσειν· καὶ αὐτὴν διὰ βραχείας καὶ ἀπεσταύρωσε καὶ περιετά-
φρυσεν. ὁ γὰρ Πομπήιος τῇ φύσει τοῦ χωρίου θαρσύν, καὶ τὸν
Καῖσαρα οὐκ ἐπὶ πολὺ διὰ τὸν χειμῶνα προσεδρεύσειν αὐτῷ νομί-
ζων, τοὺς τε αὐτοῦ στρατιώτας μὴ βουληθεὶς ἐν τῷ ὀίγῃ κακῶ-
4σαι, περιεῖδε καὶ οὐκ ἐπήμυνεν αὐτοῖς τὴν γε πρώτην· ὕστερον γάρ,
ὥς τό τε πόλισμα ἀπετελείχιστο καὶ ὁ Καῖσαρ αὐτῷ προσεκάθητο,
δείσας ἐπεβοήθησέ σφισι, καὶ νυκτὸς ἐξαίφνης ὁμιχλώδους τοῖς
προφύλαξι προσμίξας συγχρόνως ἔφθειρεν. ἐπειδὴ τε ἀστρατήγητοι
34 οἱ ἔνδον ἦσαν, Μουνάτιον αὐτοῖς Φλάκκον ἐσέπεμψεν. ἡδυνήθη
γὰρ ἐκεῖνος ὧδε εἶσω παρελθεῖν. νύκτωρ τῶν φυλάκων τινὰς μύ-
νος, ὥς καὶ ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ἐς ἐφοδείαν ἀπεσταλμένος, ἀνῆρετο
τὸ σύνθημα, καὶ μαθὼν (οὔτε γὰρ ἐγινώσκετο, καὶ κατὰ μόνας
2 οὐκ ἂν ποτε ὑπωπτεύθη μὴ φίλιός σφισιν ὢν τοῦτο ποιῆσαι) ἐκεί-
νους μὲν εἶασεν, ἐκπεριελθὼν δὲ ἐτέρωσε τοῦ περιτειχίσματος ἄλ-
λοις τισὶ φυλάξιν ἐνέτυχε, καὶ τό τε σύνθημα αὐτοῖς εἰπὼν, καὶ
ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πόλεως εἶναι πλάσάμενος, δι' ἐχόντων τε αὐτῶν
3 καὶ παραπεμπόντων γε ἐσῆλθεν. οὐ μὲντοι καὶ περιεποιήσατο αὐ-
τήν. τὰ τε γὰρ ἄλλα πολλά, καὶ ποτε πῦρ ἔς τε τὰς μηχανὰς καὶ
ἐς τὰ σταυρώματα τὰ τῶν Ῥωμαίων ἐμβολόντες ἐκείνους μὲν οὐ-
δὲν ὅ τι καὶ ἀξιόλογον ἔβλαψαν, αὐτοὶ δὲ ἀνέμου σφίσιν ἔξ ἑναν-
4τίας ἐν τούτῳ σφοδροῦ προσπεσόντος κακῶς ἀπῆλλαξαν· τὰ τε γὰρ
οἰκοδομήματα ἐπεφλέχθη, καὶ ἄνθρωποι συγχροὶ τοῖς τε λίθοις καὶ
τοῖς βέλεσι, μηδὲ προῖδέσθαι τι ὑπὸ τοῦ καπνοῦ δυνηθέντες, ἐξώ-
λοντο. ὥς οὖν τοῦτό τε αὐτοῖς συνεβεβήκει καὶ ἡ γῆ ἐπορθεῖτο
5 τοῦ τε τειχίσματός τι ἔξ ὑπονόμων ἐπιπτεν, ἐστασίασαν, καὶ πρό-
τερος μὲν ὁ Φλάκκος ἐπ' ἀδελφὰ αὐτοῦ τε καὶ τῶν συνόντων οἱ πρὸς
τὸν Καῖσαρα διεκρηκεύσατο, ἔπειτα δὲ οὗτος μὲν (οὐ γὰρ ἠθέ-
λησε τὰ ὅπλα παραδοῦναι) διήμαρτεν αὐτῆς, οἱ δὲ ἄλλοι οἱ ἐπι-
χώριοι μετὰ τοῦτο καὶ ἐπρεσβεύσαντο καὶ συνέβησαν ἐφ' οἷς ἐκε-
λεύοντο.
- 35 ἐκείνης δὲ δὴ τῆς πόλεως ἀλόουσης οὐκέτ' οὐδ' οἱ ἄλλοι ἡτρε-
μιζον, ἀλλὰ πολλοὶ μὲν αὐτοὶ πρὸς τὸν Καῖσαρα πρεσβευσάμενοι
μετίσταντο, πολλοὶ δὲ καὶ ἐπιόντα αὐτὸν τοὺς τε ὑποστρατήγους

4 1 προεῖδε
35 1 1 οὐδὲν οἱ

34 1 1 Minucius Hirtio
2 ἀλλ' οἱ π.*

2 4 παρέρχεται?

αὐτοῦ ἐδέχοντο, ὥστε τὸν Πομπήιον ἀπορήσαντα ὅ τι χρὴ πράξει, 2
τὸ μὲν πρῶτον ἄλλοτε ἄλλῃ τῆς χώρας μεθιστάμενον πλανᾶσθαι,
ἔπειτα δὲ φοβηθέντα μὴ καὶ ἐξ αὐτοῦ τούτου καὶ οἱ λοιποὶ αὐτὸν
ἐγκαταλίπωσι, διακινδυνεύσαι ἐθέλῃσαι, καίτοι τοῦ δαιμονίου τὴν
ἦταν ἐναργέστατα αὐτῷ προσημύναντος. οἱ μὲν γὰρ ἰδρωῖτες τῶν 3
ἀγυαμάτων καὶ αἱ ἡχαὶ τῶν στρατοπέδων, τὰ τε ζῶα ἃ πολλὰ
παρὰ τὴν ἐαυτῶν φύσιν ἐγεννήθη, καὶ αἱ δᾶδες αἱ πρὸς τὰς θυ-
σμῶς ἐκ τῶν ἀνατολῶν ἄπτονσαι (ταῦτα γὰρ ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ τότε
ἅμα πάντα συνηρέχθη) σαφὲς οὐδὲν, ὁποτέρους σφῶν προφαίνοιτο,
διεδήλουν· οἱ δὲ δὴ ἀετοὶ τῶν στρατοπέδων αὐτοῦ τὰς τε πτέρυγας 4
σεΐσαντες καὶ τοὺς κεραυνούς, οὗς ἐν τοῖς ποσὶ τινες αὐτῶν χρο-
σοὺς ἔφερον, ἐκβαλόντες ἐκείνῳ τε τὸ κακὸν ἀντικρὺς ἐνέσκηπτον
καὶ αὐτοὶ πρὸς τὸν Καίσαρα ἀπεπέτοντο. ἀλλ' ὁ γε Πομπήιος ἐν
τε ὀλιγωρίᾳ τὸ δαιμόνιον ἐποιήσατο, καὶ ὁ πόλεμος πρὸς μάχην δὴ
κατέστη.

ἔχον μὲν δὴ πρὸς τοῖς ἄλλοις τοῖς τε πολιτικοῖς καὶ τοῖς ξε- 36
νικοῖς στρατεύμασι πολλοὺς μὲν τῶν ἐπιχωρίων πολλοὺς δὲ καὶ
Μαύρων ἀμφοτέροι· Βόχχος μὲν γὰρ τοὺς νείεις τῷ Πομπήϊῳ
ἐπέμψε, Βογούας δὲ αὐτὸς τῷ Καίσαρι συνεστράτευσεν· ὁ δὲ ἀγὼν
οὐχ ὥς τῶν ἄλλων ἀλλ' ὥς αὐτῶν τῶν Ῥωμαίων ἐγένετο. οἱ τε 2
γὰρ Καيسάρειοι στρατιῶται τῷ τε πλήθει καὶ τῇ ἐμπειρίᾳ καὶ
παρὰ πάντα τῇ αὐτοῦ ἐκείνου παρουσίᾳ θαρσοῦντες ἀπαλλαγῆναι
ποτε τοῦ τε πολέμου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ κακῶν ἐσπούδαζον, καὶ οἱ
Πομπήϊοι τούτοις μὲν ἐλαττοῦμενοι, τῇ δ' ἀπογνώσει τῆς σωτη-
ρίας, ἢ μὴ κρατήσωσιν, ἐρωμένοι προεθνυμούντο· οἳ γὰρ μετὰ 3
τε τοῦ Ἀφρανίου καὶ μετὰ τοῦ Βάρρωνος οἱ πλείους αὐτῶν καὶ
ἀλόντες καὶ σωθέντες, καὶ μετὰ τοῦτο τῷ τε Λογγίνῳ ἀποδοθέντες
καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἀποστάντες, οὔτε τινὰ ἐλπίδα συγγνώμης ἠτιθέμε-
νες εἶχον, καὶ τούτου πρὸς ἀπόνοιαν, ὥς καὶ θαρσῆσαι τότε ἢ 4
πάντως γε ἀπολέσθαι δεόμενοι, προήχθησαν. συμμίζαντες οὖν
ἐμάχοντο· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ αἰδῶ τινὰ ἀλλήλων εἶχον ἔτι, τοσαυτάκις
ἀντιπεπολεμηκότες, καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ παραινέσεώς τινος δεόμενοι.
κἂν τούτῳ τὰ μὲν συμμαχικὰ ταχέως ἐκατέρωθεν ἐτρόπη καὶ ἐφν- 37
γεν, αὐτοὶ δὲ ἐκείνοι συσταδὸν ἀντικόπτοντες ἀλλήλους ἐπὶ πλεί-
στον ἠγωνίσαντο. οὐδὲ γὰρ ἐνέδωκεν αὐτῶν οὐδεὶς, ἀλλ' ἐν χώρᾳ
μένοντες ἔσφαζον ἔθνησκον, ὥς καὶ αὐτὸς ἕκαστος ἢ τῆς νίκης ἢ
τῆς ἥττης καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν αἴτιος ἐσόμενος. καὶ διὰ τοῦτο 2
οὐδὲ ἔμελεν αὐτοῖς ὁρᾶν ὅπως οἱ σύμμαχοί σφων ἐμάχοντο, ἀλλ'

- ὡς καὶ μόνοι κινδυνεύοντες ὑπερεθυμοῦντο. καὶ οὔτε ἐπαινίζέ τις αὐτῶν οὔτε ἔστερεν, ἀλλὰ τοσοῦτο μόνον ἐκότεροι βοῶντες, "παῖσον, ἀπόκτεινον," πολὺ τῷ ἔργῳ τὰς γλώσσας σφῶν ἔφθανον. ὁρῶντες οὖν ταῦτα ἀπὸ τε ἵππων καὶ ἀπὸ μετεώρων τινῶν χωρίων ὃ τε Καῖσαρ καὶ ὁ Πομπήιος οὐκ εἶχον οὐθ' ὅπως ἀπογνῶσιν, ἀλλ' ἀμφίβολοι ταῖς γνώμαις γιγνόμενοι δι' ἴσου καὶ τῷ δέει καὶ τῷ θάρσει ἐκακοπάθουν. ἀντιπάλου γὰρ τῆς μάχης οὔσης ταῖς τε ὕψει δεινῶς ἔκαμνον, ἐπιθυμοῦντές τι ἰδεῖν πλεονέκτημα καὶ ὀκνοῦντές τι ἰδεῖν ἐλάττωμα, καὶ ταῖς ψυχαῖς, εὐχόμενοι τέ τι ἅμα καὶ ἀπυχόμενοι καὶ ῥωννύμενοι καὶ φοβούμενοι. οὐκουν οὐδ' ἠδυνήθησαν ἐπὶ πολὺ καρτερῆσαι, ἀλλὰ καταπηδήσαντες ἀπὸ τῶν ἵππων συμ-
 5 μετέσχον αὐτῆς. οὕτω που τῷ τοῦ σώματος καὶ πόνῳ καὶ κινδύνῳ μᾶλλον ἢ τῇ τῆς ψυχῆς συντάσει συνεῖναι εἴλοντο, ῥοπήν τινα τοῖς ἑαυτοῦ στρατιώταις ἐκότερος τῇ τῆς μάχης κοινωνία παρῆξεν ἐλπίζοντες. ἢ εἴγε ἐκείνης ἀμάρτοιεν, συντελευτῆσαί γε αὐτοῖς ἠθέλησαν.
- 38 καὶ οἱ μὲν καὶ αὐτοὶ ἐμάχοντο· τοῖς δὲ δὴ στρατοπέδοις πλεονεξία μὲν οὐδεμία οὐδετέροις ἐκ τούτου ἐγένετο, μακροῦ δὲ δὴ πλείων, ὡς ἐκείνους συγκινδυνεύοντάς σφισιν εἶδον, τοῦ τε σφετέρου θανάτου καταφρόνησις καὶ τοῦ τῶν ἐναντίων ὀλέθρου ἔφρεσις ἀμφοτέ-
 2 ροις ὁμοίως ἐπέπεσεν. καὶ διὰ τοῦτο οὔτε ἔφηνγον τότε γε οὐδέτεροι, ἀλλ' ἰσοπαλεῖς ταῖς γνώμαις ὄντες ἰσοκρατεῖς καὶ τοῖς σώμασιν ἐγένοντο· κὰν πάντες ἀπέθανον ἢ καὶ ὑπὸ τῆς νυκτὸς ἀγχώμαλοι διεκρίθησαν, εἰ μὴ ὃ τε Βογοῦας ἔξωθεν που τῶν συνεστηκότων ὦν ἐπὶ τὸ τοῦ Πομπηίου στρατόπεδον ὤρμησε, καὶ ὁ Λαβήριος ὡς τοῦτο
 3 εἶδε, τὴν τε τάξιν ἐξέλιπε καὶ πρὸς ἐκείνον ἐτράπετο. φεύγειν γὰρ αὐτὸν οἱ Πομπηῖοι νομίσαντες ἠθύμησαν. καὶ ἑμαθον μὲν που τὸ ἀληθές ὕστερον, οὐ μὲντοι καὶ ἀναλαβεῖν ἑαυτοὺς εἴ ἠδυνήθησαν, ἀλλ' οἱ μὲν ἐς τὴν πόλιν οἱ δὲ ἐς τὸ τάφρευμα ἀποφυγόντες οὕτοί τε τοὺς προσμύξαντάς σφισιν ἰσχυρῶς ἀπεμαχέσαντο, καὶ οὐ
 4 πρότερόν γε ἔπεσον πρὶν ἀμφίβολοι γενέσθαι, καὶ ἐκείνοι τὸ τεῖχος ἐπὶ πολὺ διέσωσαν, ὥστε μὴ πρότερον αὐτὸ ἄλῃναι πρὶν πάντας σφᾶς ἐν ταῖς ἐκδρομαῖς ἀπολέσθαι. τοσοῦτο δ' οὖν τὸ σύνολον τῶν Ῥωμαίων πάθος ἐκατέρωθεν ἐγένετο ὥστ' ἀπορήσαντας ὅπως τὴν πόλιν, μὴ καὶ νυκτὸς ἐκδρῶσί τινες, ἀποτεχίσωσιν, αὐτὰ τὰ σώματα τῶν νεκρῶν αὐτῇ περιηῆσαι.
- 39 κρατήσας δὲ οὕτως ὁ Καῖσαρ καὶ τὴν Κόρδουβαν εὐθὺς ἔλα-

2 3 προθυμοῦντο? *
 ὅπως ἐλπίζωσιν οὐθ' ?
 4 6 ἐρινῆσαι vel ἐρανίσαι

ἐπαινίζετό *
 2 2 συνεῖναι

3 3 εἶχον οὐθ' *
 38 2 4 τε γε *

βεν· ὁ τε γὰρ Σέξτος οἱ προεξεχώρησε, καὶ οἱ ἐπιχώριοι, καίτοι
τῶν δούλων ἀνδισταμένων σφίσιν ἐπειδήπερ ἤλευθέρωντο, προσ-
εχώρησαν αὐτῷ. καὶ ὅς τοὺς μὲν ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντας ἀπέσφαξε, 2
τοὺς δὲ λοιποὺς ἐξηργύριστο. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ τοὺς τὴν
Ἰσπυλιν ἔχοντας ἔδρασε, οἱ τὸ μὲν πρῶτον ὥς καὶ ἐκούσιοι φρου-
ρὰν παρ' αὐτοῦ ἐσεδέξαντο, ἔπειτα δὲ διαφθείραντες τοὺς ἐλθόν-
τας ἐπολέμησαν. ἐπεστράτευσέ τε σὺν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἀμελέστερον 3
δῆθεν προσεδρεύων ἐλπίδα σφίσιν ὥς καὶ διαφγεῖν δυνησομένοις
παρέσχεν. καὶ τούτου περιορῶν δὴ τοὺς ἐκ τοῦ τείχους ἐξιόντας
ἐκείνους τε ἐλόχιζε καὶ ἀπώλλυε, καὶ τὴν πόλιν οὕτως ἀνδρῶν κατὰ
βραχὺ ἐρημωθεῖσαν εἶλεν. καὶ μετὰ τοῦτο καὶ τὴν Μοῦνδαν καὶ 4
τὰλλα, τὰ μὲν ἀκούσια σὺν πολλῷ φόβῳ, τὰ δὲ καὶ ἐθελούσια πα-
ρέλαβε καὶ ἡργυρολόγησεν, ὥστε μηδὲ τῶν τοῦ Ἡρακλέους ἀναθη-
μάτων τῶν ἐν τοῖς Γυδείοις ἀνακειμένων φείσασθαι, χάρας τε τι-
νῶν ἀπετέμετο, καὶ ἑτέροις τὸν φόρον προσεπλήρυσεν. ταῦτα μὲν 5
τοὺς ἀντιπολεμήσαντάς οἱ ἔδρασε, τοῖς δὲ εὐνοϊάν τινα αὐτοῦ σχοῦ-
σιν ἔδωκε μὲν καὶ χωρία καὶ ἀτέλειαν, πολιτείαν τέ τισι, καὶ ἄλ-
λοις ἀποίκους τῶν Ῥωμαίων νομιῖσθαι, οὐ μὴν καὶ προῖκα αὐτὰ
ἐχαρίσατο.

Καῖσαρ μὲν δὴ ταῦτ' ἐπραττε, Πομπήιος δὲ διαφγεῖν πῶς ἐν 40
τῇ τροπῇ ἦλθε μὲν ἐπὶ τὴν θάλασσαν ὥς καὶ τῷ ναυτικῷ τῷ ἐν
τῇ Καρτηίᾳ ὁρμῶντι χρησόμενος, εὐρῶν δὲ αὐτοὺς πρὸς τὸν κρα-
τοῦντα ἀποκεκλιότας ἐπέβη μὲν πλοῖον τινός, προσδοχήσας ἐπ' αὐ-
τοῦ διαδράσασθαι, πληγεῖς δὲ ἐν τούτῳ καὶ ἀθνησας τῇ τε γῇ 2
αὐθις προσέσχε, κἀνταῦθα συνελθόντας τινὰς παραλαβὼν πρὸς
τὴν μεσόγειον ὥρμησεν. καὶ αὐτός τε Καισεννίῳ Λέντωνι περιπεσὼν
ἡττήθη, καὶ ἐς ἕλην τινὰ καταφυγὼν ἐφθάρη· καὶ ὁ Δίδιος ἀγνοῶν
τε τοῦτο, καὶ πλανώμενος ὥς καὶ συμμύξων πον αὐτῷ, συνέτυχεν
ἐτέροις τισὶ καὶ ἀπώλετο.

εἶλετο δ' ἂν καὶ ὁ Καῖσαρ ἐκεῖ πον πρὸς τε τῶν ἔτι ἀνθεστη- 41
κότων καὶ ἐν τῇ τοῦ πολέμου δόξῃ πεπτωκέναι μᾶλλον ἢ ὅπερ οὐκ
ἐς μικρὰν ἔπαθεν, ἐν τε τῇ πατρίδι καὶ ἐν τῷ συνεδρίῳ πρὸς τῶν
φιλότατων σφαιῆται. τοῦτον γὰρ τὸν πόλεμον τελευταῖον κατώρ- 2
θωσε καὶ ταύτην τὴν νίκην ἐσχάτην ἀνείλετο, καίπερ οὐδὲν ὅ τι
οὐχὶ καὶ τῶν ἄλλων τῶν μεγίστων καταπράξαι ἐλπίσας διὰ τε
τὰλλα, καὶ οὐχ ἥμισυ ὅτι βλαστός τις ἐκ φοίνικος ἐν τῷ τῆς μά-
χης χωρίῳ ὄντος εὐθὺς ἐπὶ τῇ νίκῃ ἔξεν. καὶ οὐ λέγω μὲν ὅτι 3
οὐκ ἐφερέει τοῦτο, ἀλλ' οὐκ ἐκείνῳ γε ἔτι, ἀλλὰ τῷ τῆς ἀδελφῆς

2 3 οἱ] καὶ*
συνέφερε

2 πη*

40 2 1 διαδράσασθαι*

41 3 1 ὅτι

αὐτοῦ ἐγγόνῳ τῷ Ὀκταβίῳ· συνεστρατεύετό τε γὰρ αὐτῷ, καὶ ἐκ
 τῶν πόρων τῶν τε κινδύνων αὐτοῦ ἐκλάμψεν ἔμμελλεν. ἀγροῶν δ'
 οὐκ τοῦτο, καὶ ἐφ' ἑαυτῷ ἔτι πολλὰ καὶ μεγάλα ἐλπίζων, οὐδὲν μέ-
 42 τριον ἔπραττεν, ἀλλ' ὥς καὶ ἀθάνατος ὢν ὑπερεφρόνησεν. τά τε
 γὰρ ἐπινίκια, καίτοι μηδενὸς ἀλλοτρίου κρατήσας ἀλλὰ καὶ τοσοῦτο
 πληθὺς πολιτῶν ἀπολέσας, οὐ μόνον αὐτὸς ἔπεμψεν, πάντα τὸν
 δῆμον ἐν αὐτοῖς ὥς καὶ ἐπὶ κοινῇ τισὶν ἀγαθοῖς αὐτῆς ἐστιάσας,
 ἀλλὰ καὶ τῷ Φαβίῳ τῷ τε Κύντιῳ, καίτοι ὑποστρατηγήσασιν αὐτῷ
 2 καὶ μηδὲν ἰδίᾳ κατορθώσασι, διεορτάσαι ἐπέτρεψεν. καὶ ἦν μὲν πού
 γέλως ἐπὶ τε τούτῳ, καὶ ὅτι καὶ ξυλίναις ἀλλ' οὐκ ἐλεφαντίναις
 ἔργων τε τινῶν εἰκόσιν ἄλλοις τε τοιούτοις πομπείοις ἐχρήσαντο·
 οὐ μὴν ἀλλ' ἐμφανέστατα τριττά τε νικητήρια καὶ τριτταὶ πομπαὶ
 τῶν Ῥωμαίων ἐπ' αὐτῶν ἐκείνων ἐποιήθησαν, καὶ προσέτι καὶ ἱε-
 3 ρομηναῖαι ἐπὶ πεντήκοντα ἡμέρας ἤχθησαν. τά τε παρῖλια ἵππο-
 δρομίᾳ ἀθανάτῳ, οὗτοι γὰρ καὶ διὰ τὴν πόλιν, ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐκτι-
 στο, ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ Καίσαρος νίκην, ὅτι ἡ ἀγγελία αὐτῆς τῇ
 προτεραίᾳ πρὸς ἐσπέραν ἀφίκετο, ἐτιμήθη.
 43 τοῦτο μὲν δὴ τῇ Ῥώμῃ ἔδωκεν, αὐτὸς δὲ τὴν τε στολὴν τὴν
 ἐπινίκιον ἐν πάσαις ταῖς πανηγύρεσι κατὰ δόγμα ἐνεδύετο, καὶ τῷ
 στεφάνῳ τῷ δαφνίῳ ἀεὶ καὶ πανταχοῦ ὁμοίως ἐκοσμεῖτο. καὶ πρό-
 φασιν μὲν ποιεῖτο τούτου ὅτι ἀναφαλάντίας ἦν, παρεῖχε δὲ καὶ
 ἀπ' αὐτοῦ ἐκείνου λόγον τινά, καὶ ὅτι τότε ἔτι, καίπερ παρηβηκῶς,
 2 ἐς ἄλλους ἤσκει· τῇ τε γὰρ ἐσθῆτι χαυνωτέρᾳ ἐν αὔσιν ἐνηβρύνετο,
 καὶ τῇ ὑποδέσει καὶ μετὰ ταῦτα ἐνίοτε καὶ ὑψηλῇ καὶ ἐρυθροχρόῳ
 κατὰ τοὺς βασιλέας τοὺς ἐν τῇ Ἀλβῇ ποτὲ γενομένους, ὥς καὶ προσ-
 3 ἦκων, σφίσι διὰ τὸν Ἰούλον, ἐχρήτο. τό τε ὅλον τῇ τε Ἀφροδίτῃ
 πᾶς ἀνέκειτο, καὶ πείθειν πάντας ἤθελεν ὅτι καὶ ἄνθρωπος τι ὥρας
 ἀπ' αὐτῆς ἔχοι· καὶ διὰ τοῦτο καὶ γλύμμα αὐτῆς ἐνοπλον ἐφόρει,
 καὶ σὺνθήμια αὐτῇ ἐν τοῖς πλείστοις καὶ μεγίστοις κινδύνοις ἐποι-
 4 εῖτο. τὸ δ' οὐκ οὐκ χαῦνον τοῦ ζώματος αὐτοῦ ὃ μὲν Σύλλας ἐπετό-
 πησεν, ὥστε καὶ ἀποκτεῖναι αὐτὸν ἐθελήσει, τοῖς τε ἐξαιτησασμένοις
 εἰπεῖν ὅτι ἐγὼ μὲν χαριόμηναι τοῦτον ἔμην, ὑμεῖς μὲντοι καὶ πάντες
 τοῦτον τὸν κακῶς ζωννύμενον φυλάττεσθε· ὃ δὲ δὴ Κικέρων οὐ
 5 συνενόησεν, ἀλλὰ καὶ σφαλεῖς ἔφη ὅτι οὐκ ἂν ποτε προσεδόκησα
 τὸν κακῶς οὕτω ζωννύμενον Πομπηίου κρατήσεν.

τοῦτο μὲν οὐκ ἐν ἐκβολῇ τοῦ λόγου, ὥστε μηδὲν μηδὲν τῶν
 44 περὶ τοῦ Καίσαρος λεγομένων ἀγνοῆσαι, ἔγραψα· ἐπὶ δὲ δὴ τῇ
 νίκῃ ἐκεῖνά τε ὅσα εἶπον ἡ γερονσία ἔγνω, καὶ προσέτι αὐτὸν τε

42 1 5 Κύντιῳ] Pedio c. 31 1

5 ὅτι om

3 1 τε γὰρ παρῖλια

44 1 1 διέγραψα

43 1 4 τοῦτο

ἐλευθερωτὴν καὶ ἐκάλουν καὶ ἐς τὰ γραμματεῖα ἀνέγραφον, καὶ
 νεῶν ἐλευθερίας δημοσίᾳ ἐψηφίσαντο. τό τε τοῦ αὐτοκράτορος 2
 ὄνομα οὐ κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔτι μόνον, ὥσπερ ἄλλοι τε καὶ ἐκεῖνος
 πολλάκις ἐκ τῶν πολέμων ἐπεκλήθησαν, οὐδ' ὥς οἱ τινα αὐτοτελῇ
 ἡγεμονίαν ἢ καὶ ἄλλην τινὰ ἐξουσίαν λαβόντες ὠνομάζοντο, ἀλλὰ
 καθάπαξ τοῦτο δὴ τὸ καὶ νῦν τοῖς τὸ κράτος αἰεὶ ἔχουσι διδόμενον
 ἐκείνῳ τότε πρώτῳ τε καὶ πρώτῳ, ὥσπερ τι κύριον, προσέθεσαν.
 καὶ τοσαύτῃ γε ὑπερβολῇ κολακείας ἐχρήσαντο ὥστε καὶ τοὺς παῖ- 3
 δας τοὺς τε ἐγγόνους αὐτοῦ οὕτω καλεῖσθαι ψηφίσασθαι, μήτε τέ-
 κνον τι αὐτοῦ ἔχοντος καὶ γέροντος ἤδη ὄντος. ὅθεν περ καὶ ἐπὶ
 πάντας τοὺς μετὰ ταῦτα αὐτοκράτορας ἡ ἐπικλήσις αὕτη, ὥσπερ
 τις ἰδίᾳ τῆς ἀρχῆς αὐτῶν οὔσα καθάπερ καὶ ἡ τοῦ Καίσαρος, ἀφί-
 κετο. οὐ μέντοι καὶ τὸ ἀρχαῖον ἐκ τούτου κατελύθη, ἀλλ' ἔστιν 4
 ἐκάτερον· καὶ διὰ τοῦτο καὶ δεύτερον ἐπ' αὐτῶν ἐπάγεται, ὅταν
 νίκην τινὰ τοιαύτην ἀνέλωνται. οἱ μὲν γὰρ αὐτὸ τοῦτο αὐτοκρά-
 τορες ἅπαξ τῇ προσηγορίᾳ ταύτῃ, ὥσπερ ταῖς ἄλλαις, καὶ πρώτῃ
 γε χρῶνται· οἷς δ' ἂν καὶ διὰ πολέμων ἄξιόν τι αὐτῆς κατορθωθῇ, 5
 οὗτοι δὴ καὶ ἐκείνην τὴν ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου προσλαμβάνουσιν, καὶ
 τούτου καὶ δευτέρον τις καὶ τρίτον πλεονάκις τε, ὅσάκις ἂν παρό-
 σχῃ οἱ, αὐτοκράτῳ ἐπονομάζεται.

ταῦτά τε ὅνν τότε τῷ Καίσαρι, καὶ οἰκίαν ὥστε ἐν τῷ δημο- 6
 σίῳ οἰκεῖν, ἱερομηνίαν τε ἐξαίρετον ὁσάκις ἂν νίκη τέ τις συμβῇ
 καὶ θυσίαι ἐπ' αὐτῇ γίνωνται, καὶ μήτε συστρατιηγῆσαι τινα μὴδ'
 ὁλως ἐπικοινωνῆσαι τῶν καταπραχθέντων, ἔδοσαν. οὐ μὴν ἀλλ' 45
 ἐκεῖνα μὲν εἰ καὶ ὑπέρογκα ἔξω τε τοῦ καθεστηκότος σφίσιν ἐδόκει
 εἶναι, οὗτοι γε καὶ ἀδημοκράτητα ἦν· ἕτερα δὲ δὴ τοιάδε ἐψηφί-
 σαντο δι' ὧν καὶ μόνον αὐτὸν ἀντικρυς ἀπέδειξαν. τὰς τε γὰρ
 ἀρχὰς αὐτοῦ καὶ τὰς τοῦ πλήθους ἀνέθεσαν, καὶ ὑπατον αὐτὸν ἐπὶ
 δέκα ἔτη, ὥσπερ καὶ δικτάτορα πρότερον, προεχειρίσαντο· στρα- 2
 τιώτας τε μόνον ἔχειν καὶ τὰ δημόσια χρήματα μόνον διοικεῖν ἐκέ-
 λενσαν, ὥστε μηδενὶ ἄλλῳ μηδετέρῳ αὐτῶν, ὅτῳ μηδὲ ἐκεῖνος ἐπι-
 τρέψειεν, ἔξεῖναι χρῆσθαι. καὶ τότε μὲν ἀνδράντα αὐτοῦ ἐλεφάν-
 τινον, ὕστερον δὲ καὶ ἄρμα ὅλον ἐν ταῖς ἵπποδρομίαις μετὰ τῶν
 θείων ἀγαλμάτων πέμπεσθαι ἐγνώσαν. ἄλλην τέ τινα εἰκόνα ἐς 3
 τὸν τοῦ Κυρίου ναὸν θεῶν ἀνικήτῳ ἐπιγράψαντες, καὶ ἄλλην ἐς τὸ
 Καπιτώλιον παρὰ τοὺς βασιλεύσαντάς ποτε ἐν τῇ Ρώμῃ ἀνέθεσαν.
 καὶ μοι θαυμάσαι τῆς συντυχίας ἐπέρχεται· ὅκτι γὰρ ἅμα αὐτῶν 4
 (ἐπὶ μὲν ἐκείνοις, ὁγδόῃς δὲ τῷ γε Βρούτῳ τῷ τοὺς Ταρκυνίους

22 ἐκεῖνος ὥς π.

34 τῇ ἐπικλήσει αὐτῇ

44 ὥσπερ ἐν ταῖς*

63 συστρατεύσασθαι

45 2 1 ὥστε

3 μὴδὲ] μὴ?*

42 ὁγδόῃς*

καταλύσαντι) οὐσῶν παρὰ ταύτην τότε τὴν τοῦ Καίσαρος ἔστησαν, καὶ δῆτα καὶ ἐκ τούτου ὅτι μάλιστα ὁ Βροῦτος ὁ Μάρκος καὶ θεὶς ἐπεβούλευσεν αὐτῷ.

- 46 ταῦτ' ἐπὶ νύκτι (λέγω δὲ οὐ πάντα, ἀλλ' ὅσα ἀξιόλογα εἶναι μοι ἔδοξεν) οὐκ ἐν μιᾷ γε ἡμέρᾳ, ἀλλ' ὥς πον καὶ ἔτυχεν, ἄλλο ἄλλῃ ἐκνυώθη· καὶ σφῶν ὁ Καῖσαρ τοῖς μὲν χρῆσθαι ἤρξατο τοῖς δὲ 2 ἔμελλεν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα τινα αὐτῶν παρήκατο. τὴν δ' οὖν ἀρχὴν τὴν ὑπατον παραχορήμα μὲν, καὶ πρὶν ἐς τὴν πόλιν ἐσελθεῖν, ἀνέλαβεν, οὐ μέντοι καὶ διὰ τέλους ἔσχεν, ἀλλ' ἐν τῇ Ῥώμῃ γενόμενος ἀπεῖπέ τε αὐτὴν καὶ τῷ Φαβίῳ τῷ Κνίντῳ τῷ τε Τρεβωνίῳ τῷ Γαῖῳ ἐνεχείρισεν. καὶ ἐπειδὴ γε ὁ Φάβιος τῇ τελευταίᾳ τῆς ὑπατείας ἡμέρᾳ ἀπέθανεν, εὐθὺς ἀντ' αὐτοῦ ἕτερον πρὸς τὰς περὶ 3 λοιποὺς ὥρας Γάιον Κανίνιον Ῥήβιλον ἀνθέλλετο. πρῶτον μὲν δὴ τότε τοῦτο παρὰ τὸ καθεστὴκὸς ἐγένετο, τὸ μήτε ἐτσίαν μήτε ἐς πάντα τὸν λοιπὸν χρόνον τοῦ ἔτους τὴν ἀρχὴν ἐκείνην τὸν αὐτὸν ἔχειν, ἀλλὰ ζῶντά τινα αὐτῆς καὶ μὴ ἀναγκασθέντα μήτε ἐκ τῶν πατρίων μήτε ἐξ ἐπηγορίας τινὸς ἐκστῆναι, καὶ ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ 4 ἀντικαταστήναι. δεῦτερον δὲ ὅτι ὁ Κανίνιος ἀπεδείχθη τε ἅμα ὑπατος καὶ ἐπάτευσεν καὶ ἐπαύσατο· ὅπερ καὶ ὁ Κικέρων διασκόπτων τοσαύτη ἔφη τὸν ὑπατον καὶ ἀνδρία καὶ φροντίδι ἐν τῇ ἀρχῇ 5 κεκοῖσθαι ὥστε μηδὲ τὸ βραχύτατον ἐν αὐτῇ κεκοιμηθῆναι. ἐκ δ' οὖν τοῦ χρόνου ἐκείνου οὐκέτι οἱ αὐτοὶ διὰ παντὸς τοῦ ἔτους, πλὴν ὀλίγων πάνν γε, ἐπάτευσαν, ἀλλ' ὥς πον καὶ ἔτυχον, οἱ μὲν ἐπὶ πλείους οἱ δ' ἐπ' ἐλάττους, οἱ μὲν μῆρας οἱ δὲ ἡμέρας, ἐπεὶ νῦν γε οὐδεὶς οὔτε ἐπ' ἐνιαυτὸν οὔτε ἐς πλείω διμήνου χρόνον ὥς πλήθει 6 σὺν ἑτέρῳ τινὶ ἄρχει. καὶ τὰ μὲν ἄλλα οὐδὲν διαφέρομεν ἀλλήλων, τὴν δὲ ἑξαρίθμησιν τῶν ἐτῶν οἱ κατὰ πρώτας αὐτῶν ὑπατεύοντες καρποῦνται. καὶ ἐγὼ οὖν τῶν μὲν ἄλλων τοὺς τοῖς πράγμασιν ἀναγκαίους ὀνομάσω, πρὸς δὲ δὴ τὴν τῶν ἀεὶ πραττομένων δὴλωσιν τοὺς πρώτους ἄρξαντας, καὶν μηδὲν ἔργον ἐς αὐτὰ παρὰσχωνται.
- 47 περὶ μὲν οὖν τοὺς ὑπάτους ταῦθ' οὕτως ἐγένετο· οἱ δὲ δὴ ἄλλοι ἄρχοντες λόγῳ μὲν ὑπὸ τε τοῦ πλήθους καὶ ὑπὸ τοῦ δήμου κατὰ τὰ πάτρια (τὴν γὰρ ἀπόδειξιν αὐτῶν ὁ Καῖσαρ οὐκ ἐδέξατο), ἔργῳ δὲ ὑπ' ἐκείνου κατέστησαν, καὶ ἐς γε τὰ ῥῆν ἀκληρωτὶ ἔξε- 2 πέμφθησαν. ἀριθμὸν δὲ οἱ μὲν ἄλλοι ὅσοι περ καὶ πρότερον, στρατηγῶι δὲ τεσσαρεσκαίδεκα ταμίαι τε τεσσαράκοντα ἀπεδείχθησαν. πολλοῖς γὰρ δὴ πολλὰ ἐπεσχημένος οὐκ εἶχεν ὅπως σφᾶς

46 1 1 ἐπινύκτια?*

3 5 πατρίων

5 5 οὐδὲ ἐς*

6 5 πρῶ-
ξαιτας

ἄλλως ἀμείβεται, καὶ διὰ τοῦτο ταῦτ' ἐποίει. καὶ προσέτι παμ- 3
 πληθεῖς μὲν ἐπὶ τὴν γερονσίαν, μηδὲν διακρίνων μήτ' εἴ τις στρα-
 τιώτης μήτ' εἴ τις ἀπελευθέρων παῖς ἦν, ἐσέγραψεν, ὥστε καὶ ἑνα-
 κόσιους τὸ κεφάλαιον αὐτῶν γενέσθαι, πολλοὺς δὲ καὶ ἐς τοὺς εὐ-
 πατρίδας τοὺς τε ὑπατευκότας ἢ καὶ ἀρχὴν τινα ἄρξαντας ἐγκατέ-
 λεξεν. εὐθυνομένους τε ἐπὶ δώροις τινῶς καὶ ἐξελεγχόμενους γε 4
 ἀπέλυσεν, ὥστε καὶ αἰτίαν δωροδοκίας ἔχειν. προσσυνελάβετο γάρ
 τοῦ λόγου τούτου ὅτι καὶ τοὺς χώρους τοὺς δημοσίους, οὐχ ὅτι
 τοὺς βεβήλους ἀλλὰ καὶ τοὺς ἱεροὺς, πάντας τε ... πρατήριον, καὶ
 ἀπεκέρχουσε τοὺς πλείονας. συχνὰ δ' οὖν ὅμως καὶ ἐν ἀργυρίῳ τῇ 5
 τε πράσει τῶν χωρίων ἔστιν οἷς ἐνεμεν· καὶ Λουκίῳ τινὶ Βασιλλῷ
 ἡγεμονίαν μὲν ἔθρους οὐδεμίαν καίτοι στρατηγούντι ἐπέτρεψε, χρή-
 ματα δὲ ἀντ' αὐτῆς ἀμύπολλα ἐχαρίσατο, ὥστε καὶ ἐπιβόητον αὐ-
 τὸν ἐν τε τούτῳ γενέσθαι, καὶ ὅτι προσηλακισθεὶς ἐν τῇ στρατη-
 γίᾳ ὑπ' αὐτοῦ ἀπεκυρτέρησεν. ταῦτα δὲ πάντα τοῖς μὲν λαμβά- 6
 ρουσί τι ἢ καὶ προσδοκῶσι λήψεσθαι ἀρεστὰ ἐγίνετο, μηδὲν τοῦ
 κοινοῦ προτιμῶσι πρὸς τὸ αἰεὶ δι' αὐτῶν αὔξεσθαι· οἱ δὲ δὴ ἄλλοι
 πάντες δεινῶς ἔφερον, καὶ πολλὰ γε ἔλογοποιοῦν πρὸς τε ἀλλήλους,
 καὶ ὅσοις γε ἀσφάλειά τις ἦν, παρηρησιάζόμενοι, καὶ βιβλία δὲ ἀνώ-
 νυμα ἐκτιθέντες.

ἐν δ' οὖν τῷ ἔτει ἐκείνῳ ἐκεῖνά τε ἐπράχθη, καὶ ἐπὶ τῆς διου- 48
 κήσεως δύο τῶν πολιανομοούντων, ἐπειδὴ ταμίης οὐδεὶς προεκεχει-
 ροτόνητο, ἐγένοντο. ὥσπερ γάρ ποτε πρότερον, καὶ τότε ἐν τῇ ἀπο-
 δημίᾳ τῇ τοῦ Καίσαρος οἱ πολιανόμοι πάντα τὰ ἐν τῷ ἔσται πρῶ-
 ματα μετὰ τοῦ Αελίδου ἱππαρχοῦντος ἔσχον· καὶ αἰτιαθέντες γε 2
 ὅτι καὶ ῥαβδούχοις καὶ τῇ ἐσθῆτι τῷ τε δίφρῳ τοῖς ἀρχικοῖς,
 ὥσπερ καὶ ὁ ἱππαρχος, ἐκέχρητο, ἀφείδθησαν, νόμον τινα προβαλ-
 λόμενοι δι' οὗ πᾶσι τοῖς παρὰ δικτάτορος ἀρχὴν τινα λαβοῦσι χρή-
 σθαι αὐτοῖς ἐδίδото. τὸ δ' οὖν κατὰ τὴν διοίκησιν, ἔξ ἐκεῖνου δι' 3
 ἄπερ εἶπον παρατραπέν, οὐδέτι τοῖς ταμίαις αἰεὶ ἐπετράπη, ἀλλὰ
 τὸ τελευταῖον τοῖς ἐστρατηγηκόσι προσετιάχθη. τοὺς τε οὖν θη-
 σαυροὺς τοὺς δημοσίους δύο τότε τῶν πολιανομοούντων διῶκθησαν,
 καὶ τὰ ἀπολλώνεια ὁ ἕτερος αὐτῶν τῇ τοῦ Καίσαρος παρασκευῇ
 ἐπετέλεσεν. καὶ οἱ ἀγορανόμοι οἱ ἐκ τοῦ πλήθους τὰ μεγαλήσια 4
 κατὰ δόγμα ἐποίησαν. πολίαρχος τέ τις ἐν ταῖς ἀνοχαῖς καταστάς
 ἕτερον αὐτὸς τῆς ὑστεραίης ἀνθεῖλετο, καὶ ἐκεῖνος ἄλλον· ὁ μῆτε
 πρότερον μήθ' ὕστερόν ποτε ἐγένετο.

ταῦτα μὲν τότε ἐπράχθη· τῷ δὲ ἐχομένῳ ἔτει, ἐν ᾧ ὁ Καῖσαρ 49

4 4 ...] ἐξέθηνεν ἐς τὸ

5 5 ἐπὶ?*

γε*

6 6 δὲ] τε

ἐδικτατόρευσέ τε ἅμα τὸ πέμπτον, ὑπαρχόν τὸν Λέπιδον προσλαβών, καὶ ὑπάτευσε τὸ πέμπτον, συνάρχοντα τὸν Ἀντώνιον προσελόμενος, στρατηγοὶ τε ἑκαταίδεκα ἤρξαν (καὶ τοῦτο καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ...), καὶ τὸ βῆμα ἐν μέσῳ πον πρότερον τῆς ἀγορᾶς ὃν ἐς τὸν νῦν τόπον ἀνεχωρίσθη, καὶ αὐτῷ ἢ τοῦ Σύλλου τοῦ τε Πομπήιον
 2 εἰκὼν ἀπεδόθη. καὶ ἐπὶ τε τούτῳ εὐκλειαν ὁ Καῖσαρ ἔσχεν, καὶ ὅτι τῷ Ἀντωνίῳ καὶ τῆς δόξης τοῦ ἔργου καὶ τῆς ἐπ' αὐτῷ ἐπιγραφῆς παρεχώρησεν. θεάτρον τέ τι κατὰ τὸν Πομπήιον οἰκοδομήσαι ἐθελήσας προκατεβάλετο μὲν, οὐκ ἐξετέλεσε δέ. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὁ Ἀγούστος μετὰ ταῦτα ἐκποιήσας ἀπὸ Μάρκου Μαρκέλλου
 3 τοῦ ἀδελφιδοῦ ἐπωνόμασεν. τὰς δὲ οἰκίας τοὺς τε ναοὺς τοὺς ἐν τῷ χωρίῳ ἐκείνῳ ὄντας ὁ Καῖσαρ καθελὼν αἰτίαν ἔλαβεν, ὅτι τε τὰ ἀγάλματα, ξύλινα πλὴν ὀλίγων ὄντα, κατέκαυσε, καὶ θησαυροὺς χρημάτων συχνοὺς εὐρῶν πάντας αὐτὸς ἐσφτερεύσατο.
 50 ταῦτά τε ἐποίει καὶ νόμους ἐσέφερε τό τε πωμήριον ἐπὶ πλείον ἐπεξήγαγεν. καὶ ἐν μὲν τούτοις ἄλλοις τέ τισιν ὅμοια τῷ Σύλλῳ πράξαι ἔδοξεν. ἐκ δὲ τοῦ τοῖς τε περιλειφθεῖσι τῶν ἀντιπολεμισάντων οἱ τὰς τε αἰτίας ἀφεῖναι καὶ ἄδειαν ἐπὶ τε τῇ ἴσῃ καὶ ἐπὶ
 2 τῇ ὁμοίᾳ δοῦναι, καὶ ἐκείνων τε τὰς ἀρχὰς προαγαγεῖν καὶ ταῖς γυναιξὶ τῶν ἀπολωλότων τὰς προίκας ἀποδοῦναι, τοῖς τε παισὶν αὐτῶν μέρη τῶν οὐσιῶν χαρίσασθαι, τὴν τε τοῦ Σύλλου μισοφονίαν μεγάλως ἤλεγξε, καὶ αὐτὸς οὐκ ἐπ' ἀνδρεία μόνον ἀλλὰ καὶ ἐπὶ χρηστότητι ἰσχυρῶς εὐδοκίμησεν, καίτοι χαλεπὸν ὃν ὡς πλήθει τὸν
 3 αὐτὸν καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ διαπρέψαι. τούτοις τε οὖν ἐσεμνύνετο, καὶ ὅτι καὶ τὴν Καρχηδόνα τὴν τε Κόρινθον ἀνέστησεν. πολλὰς μὲν γὰρ καὶ ἄλλας ἐν τῇ Ἰταλίᾳ καὶ ἔξω πόλεις τὰς μὲν
 4 ἀνερκοδόμησε, τὰς δὲ καὶ ἐκ καινῆς κατεστήσατο. ἀλλὰ τοῦτο μὲν καὶ ἄλλοις τισὶν ἐπέπρακτο, τὴν δὲ δὴ Κόρινθον τὴν τε Καρχηδόνα, πόλεις ἀρχαίας λαμπρὰς ἐπιστήμους ἀπολωλυίας, ἣ μὲν ἀποικίας Ῥωμαίων ἐνόμισεν, ἀπώκισεν, ἣ δὲ τοῖς ἀρχαίοις δνόμασιν ἐτίμησεν,
 5 ἀπέδωκε τῇ μνήμῃ τῶν ἐνοικησάντων ποτὲ αὐτὰς, μηδὲν διὰ τὴν ἐκείνων ἔχθραν τοῖς χωρίοις τοῖς μηδὲν σφας ἀδικήσασιν μνησικακίας, καὶ αἱ μὲν, ὥσπερ ἅμα πρότερον καθηρέθησαν, οὕτω καὶ
 51 τότε ἅμα ἀνεβιώσκοντο καὶ ἔμελλον καὶ αὐθις ἀνθήσειν. πρῶτοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα ἐπιθυμία τε πᾶσι τοῖς Ῥωμαίοις ὁμοίως ἐσῆλθε τιμωρῆσαι τῷ τε Κράσσῳ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ φθαρεῖσι, καὶ ἐλπίς τότε, εἴπερ ποτέ, τοὺς Πάρθους καταστρέψασθαι. τὸν τε οὖν πόλεμον τῷ Καίσαρι ὁμοθυμαδὸν ἐψηφίσαντο, καὶ τὴν

* 1 5 ...] ἐμμεμένηχε?

51 1 4 ἡλπιστό τε

2 1 τε om*

50 2 1 τε πολ-

παρασκευὴν αὐτοῦ πολλὴν ἐποιούντο. τὰ τε γὰρ ἄλλα, καὶ ὅπως ²
 ἐκεῖνός τε πλείουσιν ὑπηρεταῖς χρῆσθαι ἔχῃ, καὶ ἡ πόλις μὴτ' ἄνευ
 ἀρχόντων ἐν τῇ ἀπουσίᾳ αὐτοῦ γένηται μὴτ' αὐτὸ καθ' ἑαυτὴν αἰ-
 ρουμένη τινὰς στασιάζῃ, διενεοῦντο μὲν καὶ ἐς τρία ἔτη αὐτοὺς
 προκαταστήσαι (τοσοῦτον γὰρ χρόνον πρὸς τὴν στρατείαν χορῆζειν
 ἐδόκουν), οὐ μέντοι καὶ πάντας προαπέδειξαν. ἤρρετο γὰρ τῷ μὲν ³
 λόγῳ τοὺς ἡμίσεις ὁ Καῖσαρ, ἐν νόμῳ δὲ τινι τοῦτο ποιησάμενος,
 ἔργῳ δὲ πάντας. καὶ ἐς μὲν τὸ πρῶτον ἔτος τιμίαι τεσσαράκοντα
 προχειρίσθησαν ὥσπερ καὶ πρότερον, καὶ ἀγορανόμοι τότε πρῶτον
 δύο μὲν καὶ ἐξ ἐπατριδῶν, τέσσαρες δὲ ἐκ τοῦ πλήθους, ὧν οἱ
 δύο τὴν ἀπὸ τῆς Δήμητρος ἐπικλήσιν φέρουσιν, ὅπερ πού καὶ ἐς
 τότε ἐξ ἐκείνου καταδείχθ' ἐμιμεμένηκεν. στρατηγοὶ δὲ ἀπεδείχθη- ⁴
 σαν μὲν ἑκατάδεκα· ἀλλ' οὐ τοῦτο γράφω (καὶ γὰρ πρόσθεν ἐγγό-
 ρεσαν) ἀλλ' ὅτι καὶ ὁ Πούπλιος ὁ Βεντίδιος ἐν αὐτοῖς ἤρρετο. οὗ-
 τος γὰρ τὸ μὲν ἀρχαῖον ἐκ τοῦ Πικύρου, ὥσπερ εἴρηται μοι, ἦν,
 ἀντιπολεμήσας δὲ Ῥωμαίοις ὅτε οἱ σύμμαχοί σφισιν ἐπολεμώθησαν,
 ἦλθε τε ὑπὸ τοῦ Πομπηίου τοῦ Στράβωνος καὶ ἐν τοῖς νικητηρίοις ⁵
 αὐτοῦ δεδεμένος ἐπόμπενσε, καὶ μετὰ τοῦτο ἀφεθείς ἐς τε τὸ συν-
 ἔδριον χρόνῳ ὕστερον ἐνεγράφη καὶ στρατηγὸς τότε ὑπὸ τοῦ Καί-
 σαρος ἀπεδείχθη, καὶ ἐς τοσοῦτόν γε προῖων ἐληνύξθη ὥστε καὶ
 τοὺς Πάρθους νικῆσαι καὶ ἐπινίκια αὐτῶν πέμψαι. οἱ μὲν οὖν τῷ ⁶
 πρώτῳ μετ' ἐκεῖνο ἔτει ἄρξοντες πάντες προκατέστησαν, ἐς δὲ δὴ
 τὸ δεύτερον οἱ τε ὑπάτοι καὶ οἱ δήμαρχοι μόνοι· τοσοῦτον ἐδέησε
 καὶ ἐς τὸ τρίτον τινὰ ἀποδείχθ' ἔχειν. καὶ ἐμελλε καὶ αὐτὸς δικτά- ⁷
 τωρ ἐν ἀμφοτέροις αὐτοῖς ἄρξαι, τοὺς τε ἱππαρχήσαντας ἄλλον τέ
 τινα καὶ τὸν Ὀκτάκιον, καίπερ μειράκιον ἔτι καὶ τότε ὄντα, προ-
 χειρίσατο. ἐς τε τὸ παρόν, ἐν ᾧ ταῦτ' ἐγένετο, ὑπατόν τε ἀνθ' ⁸
 ἑαυτοῦ τὸν Δολοβέλλαν ἀντικατέστησε, καίτοι τοῦ Ἀντωνίου πάντα
 τὸν ἐνιαυτὸν μέλλοντος ἄρξαι· καὶ τῷ Λεπίδῳ τὴν τε Γαλατίαν
 τὴν περὶ Νάρβωνα καὶ τὴν Ἰβηρίαν τὴν πλησιόχωρον προστάξας,
 δύο ἀντ' αὐτῶν ἐτέρους, ἰδίᾳ γε ἐκάτερον, ἱππαρχῆσαι ἐποίησεν.
 ὥς γὰρ εἴρηται, πολλοῖς εὐεργεσίας ὀφείλων διὰ τε τῶν τοιούτων ⁹
 αὐτὰς καὶ διὰ τῶν ἱερωσυνῶν ἀπεδίδου, ἐς τε τοὺς πεντεκαίδεκα
 ἔνα καὶ ἐς τοὺς ἐπτὰ αὐτὸν καλουμένους τρεῖς ἐτέρους προσαποδείξας.

ὁ μὲν οὖν Καῖσαρ ταῦθ' οὕτως ὥς καὶ ἐπὶ τοὺς Πάρθους **ΜΔ**
 στρατεύσων ἐπραξεν, οἷστρος δὲ τισιν ἀλιτρωιάδης φθόνῳ τε τοῦ
 προήγοντος καὶ μίσει τοῦ προτετιμημένου σφῶν προσπεσὼν ἐκεῖνον

² 1 κατασκευὴν

² καὶ ἡ τε π.

³ 1 μὲν γὰρ τῷ*

⁴ 3 ἄλλοι τε καὶ

⁵ 3 ἐπὶ

⁷ 2 τοῦ τε ἱππαρχήσαντος

⁸ 5 αὐτοῦ?

⁹ 1 εὐεργεσίαν